

GÖTEBORGS
UNIVERSITET

STATVETENSKAPLIGA INSTITUTIONEN

REGIONERNAS EUROPA

EU:s regionalpolitik och dess påverkan på Sveriges regionalpolitik

Olivia Määttä

Uppsats/Examensarbete:	Kandidatuppsats Europakunskap 15 HP
Program och/eller kurs:	Europaprogrammet
Nivå:	Grundnivå
Termin/år:	Ht/2016
Handledare:	Anders Larsson
Examinator:	xx
Rapport nr:	

Abstract

The EU regional policy is one of the largest policy areas today, and is the main investment policy in the European Union (EU). The regional policy was developed in the 1990's to address social and economic inequality within the member states. Before the regional policy was controlled by the EU, each member state had their own regional policy on a national level. This bachelor thesis aims to compare how Sweden's goals within the regional policy have changed from the EU-entry 1995 to today by investigating how Europeanization, regionalization and multi-level governance has affected the regional policy in Sweden. Europeanization is used to explain how national policies have changed with regard to the EU and its policies. Regionalization and multilevel governance will be used to examine how EU has affected Sweden's domestic regional system as an effect of the EU membership. Regionalization describe a change of power in which the regional level has been giving a greater power than the national. Multilevel governance is a theory used to explain a pattern caused by Europeanization of the regional policy. The result presented in this thesis indicates that The EU has had a big influence on the Sweden regional goals from 1995 until today. By comparing Sweden and EU the result also shows that there has occurred a great adaption of the domestic policy and therefor adaption of the Swedish goals.

Keywords: Regional policy, europeanization, regionalisation, multi-level governance

Nyckelord: Regionalpolitik, europeisering, regionalisering, flernivåstyre

Titel: "Regionernas Europa". EU:s regionalpolitik och dess påverkan på Sveriges regionalpolitik

Författare: Olivia Määttä

Handledare: Anders Larsson

Termin/År: Ht-2016

Institution: Statsvetenskapliga institutionen

Antal ord: 13408

Innehållsförteckning:

1. Inledning.....	4
1.1 Problemformulering	6
1.2 Disposition.....	6
1.3 Syfte.....	7
1.4 Frågeställning och hypotes.....	7
2. Bakgrund.....	7
2.1 Sveriges regionalpolitik.....	7
2.2 EU:s regionalpolitik.....	10
3. Teori och tidigare forskning.....	12
3.1 Europeisering.....	13
3.2 Regionalisering.....	16
3.3 Flernivåstyre.....	17
4. Metod och material.....	20
4.1 Avgränsning.....	20
4.2 Val av metod och material.....	22
4.3 Källkritik.....	22
4.4 Analysschema.....	23
5. Resultat.....	23
5.1 1995-1999.....	24
5.2 2000-2006.....	26
5.3 2007-2013.....	28
5.4 2014-2020.....	30
6. Analys.....	32
6.1 I vilken omfattning har svensk regionalpolitik anpassats till EU: regionalpolitik?	32
6.2 Inom vilka svenska regionalpolitiska mål har anpassningen till EU:s regionalpolitik varit mest framträdande.....	34
6.3 I vilken omfattning kan regionalisering, europeisering och flernivåstyre förklara Sveriges anpassning gentemot EU:s regionalpolitik?.....	36
6.4 Analysschema.....	40
7. Slutsats.....	42
8. Referenslista.....	44

1. Inledning

Den Europeiska Unionens (EU) regionalpolitik är den främsta investeringspolitiken inom unionen med syftet att stimulera skapandet av arbetstillfällen, ekonomisk tillväxt och hållbar utveckling.¹ EU:s regionalpolitik har sedan det blev ett policyområde vuxit sig allt större och omfattar idag alla regioner samt städer i EU. Omkring en tredjedel av EU:s budget tilldelas regionalpolitiken idag. Hur Sveriges regionalpolitik har påverkats av EU:s överstatliga policyområde har det forskats om tidigare. Bland annat beskriver Tallberg et.al hur makten i Sverige har flyttats till en överstatlig nivå och menar att medlemskapet i EU har påverkat Sveriges nationella politik.²

Redan 1993 nämner Wolfbrandt³ hur hon anser att Sveriges regionalpolitik kommer att förändras i och med kommissionens växande makt inom EU. Wolfbrandt var relativt negativ till Sveriges EG-medlemskap⁴ då hon ansåg att pengarna Sverige satsar på glesbygden kommer att minska och istället tilldelas fattigare regioner i Europa. Sverige kommer genom sitt EG-medlemskap förbinda sig att följa EG:s regler för statsstöd, vilket hon menar får konsekvenser för utformningen av den nationella regionalpolitiken.

Rönblom⁵ beskriver i sin vetenskapliga artikel ”*Var tog politiken vägen? Om jämställdhet och statens förändrade former*”, att det har skett förändringar inom regionalpolitikområdets målsättningar från det att Sverige blev medlemmar i EU till idag. Hon tar upp ett exempel där regeringen i en proposition från 1994 konstaterade att det övergripande målet för regionalpolitiken var att öka individens möjligheter att fritt kunna välja arbete och bostadsort. I en proposition som presenterades fyra år senare hade det övergripande regionalpolitiska målet ändrats och betonade istället hållbar ekonomisk tillväxt. Rönblom menar att syftet med Sveriges regionalpolitik har förändrats från att ursprungligen innebära en fördelning kopplad till idéer som solidaritet och ett rättvist samhälle till att istället handla om hållbar tillväxt.

¹ Europeiska kommissionen. (2016) *EU:s främsta investeringspolitik*. Hämtad: 2016-11-03

² Tallberg Jonas, Aylott Nicholas, Bergström Carl-Fredrik, Casula Vifell Åsa & Palme Joakim. (2010). *Europeisering av Sverige*. Stockholm: SNS Förlag.

³ Wolfbrandt, Marianne. (1993). *EG:s regionalpolitik och dess effekter för Sverige*. Sveriges Riksbank.

⁴ EG= Europeiska Gemenskapen.

⁵ Rönblom, Malin. (2008). *Var tog politiken vägen? Om regionalpolitik, jämställdhet och statens förändrade former*. Umeå: Tidskrift för genusvetenskap, nr1.

Enligt Tallberg et.al⁶ har det skett europeisering inom det svenska nationella regionala systemet. Forskarna förklarar att Sverige redan har förlorat en del av makten till EU och hävdar att EU-medlemskapet har lämnat avtryck i hur svensk politik och demokrati organiseras och bedrivs. Den europeisering Tallberg et.al menar har skett i Sverige förklarar Olsson et.al⁷ med begreppet regionalisering. Regionalisering beskriver effekten som uppstått på grund av den europeiseringsprocess Sveriges regionalpolitik antas gå igenom. En ytterligare effekt som kan förklara Sveriges europeisering är flernivåstyrelse. Enligt Bentz och Eberlein⁸ har flernivåstyrelse vuxit i betydelse inom regionalpolitiken och de beskriver hur termen upplevs vara en effekt av den europeisering som sker bland medlemsstaternas regionalpolitik. Forskarna hävdar även att processen av regionalisering inom EU:s politik och regionernas roll som nya aktörer i EU-politiken har utvecklat nya delar av sammanflätning och samverkande politik. De fortsätter med att beskriva hur allt fler länder väljer att utveckla ett flernivåsystem som en anpassning av EU:s regionalpolitik och Sverige vill därför implementera denna flernivåstyrning i det nationella systemet.⁹

Regionalpolitiken som bedrevs i varje enskilt medlemsland innan de blev medlemmar i EU gick från att ursprungligen kontrolleras av medlemsstaterna själva, till att istället ligga på en överstatlig nivå där kommissionen tar besluten. Innan den svenska regionalpolitiken blev en del av EU:s områden var prioriteringarna i stort sett oberoende av både europeiska och regionala krafter. Den svenska regionalpolitiken var inte lika ekonomiskt omfattande och hade inte lika stort politiskt inflytande som den har i dagsläget.¹⁰ Sverige har under senare år genomgått en regionaliseringsprocess vilket har resulterat i att regionerna idag har en större roll inom EU och en större möjlighet att påverka på EU-nivå än vad den nationella nivån har.¹¹

⁶ Tallberg Jonas et.al (2010)

⁷ Olsson, Jan. Åström, Joachim. (2003). "Why Regionalism in Sweden?". *Regional & Federal Studies*, 13(3):66-89.

⁸ Benz, Arthur & Eberlein, Burkard. (1999). "The Europeanization of regional policies: patterns of multi-level governance". *Journal of European Public Policy*, 6(2): 329-348.

⁹ SOU 2003:123. *Utvecklingskraft för hållbar välfärd*.

¹⁰ Hooghe, Liesbet & Keating, Michael. (1994) "The politics of European union regional policy". *Journal of European Public Policy*.

¹¹ Engelsekretsson, Magnus. (2011). "Ursäkta, var ligger Regionernas Europa?" I *Europamissionens tjänst*. Göteborgs Universitet Centrum för Europaforskning, nr 25.

1.1 Problemformulering

Tidigare forskning indikerar att det har skett en viss europeisering av Sveriges politik i och med medlemskapet i EU.¹² Enligt Olsson och Åström finns det vissa forskare som hävdar att regionalisering är en konsekvens av europeisering, medan andra forskare ifrågasätter att europeisering är den drivande kraften bakom regionalfrågan. Eftersom det enligt Olsson och Åström finns forskare som påstår att regionalisering upplevs vara en konsekvens av europeisering är det även möjligt att den svenska regionalpolitiken har blivit europeiserad från att Sverige gick med i EU år 1995 till idag.

Regionalpolitiken är relevant att undersöka eftersom området idag står för omkring en tredjedel av EU:s budget. Sedan Sverige gick med i EU har EU:s regionalpolitik vuxit enormt i storlek och kraft och det är därför intressant att undersöka hur Sveriges regionalpolitik har förändrats i och med den utvecklingen. Det som ska undersökas i denna uppsats är hur de svenska regionalpolitiska målen har europeiserats/anpassats till EU:s regionalpolitiska mål över tid samt inom vilka områden anpassningen är som störst. Tidigare forskning har bevisat att EU har en normativ kraft och ibland använder sig av mjukstyrning vilket har resulterat i att medlemsstater utan medvetande, påverkas och anpassats till EU:s system.¹³

1.2 Disponering av uppsats

Uppsatsen börjar med en kort inledning om ämnet som ska undersökas, därefter följer en problemformulering i vilken studiens relevans beskrivs. Efter en presentation av syftet presenteras frågeställningar och därefter följer en översikt av Sveriges och EU:s regionalpolitik. Därefter presenteras det teoretiska ramverket och tidigare forskning, vilket inkluderar begreppen regionalisering, europeisering och flernivåstyrelse. Sedan följer metodkapitlet samt en beskrivning av material och avgränsningar, där komparativ metod och textanalys diskuteras och motiveras. Följaktligen presenteras en sammanställning av resultatet, det vill säga EU:s- respektive Sveriges regionalpolitiska mål under samtliga programperioder. Uppsatsen avslutar med en analys där teorierna diskuteras och frågeställningarna besvaras samt en slutsats där det förs en diskussion om studiens empiriska resultat.

¹² Tallberg Jonas. (2010).

¹³ Montin, Stig. (2010). "Kommunerna och flernivåstyrningen i EU" i, *Flernivåstyrning, framgångsfaktor för kommuner, regioner och staten*. Hässleholm: Utgiven av Region Skåne, Västra Götalandsregionen.

1.3 Syfte

Syftet med uppsatsen är att undersöka hur och i vilken omfattning Sveriges regionalpolitiska mål har blivit anpassade till EU:s regionalpolitiska mål, med fokus på tiden efter medlemskapet 1995.

1.4 Frågeställning och hypotes

Som beskrevs i inledningen har Sveriges regionalpolitik påverkats inom ett flertal områden i och med EU-inträdet 1995. Sverige har genomgått både en regionalisering och decentraliseringsprocess, men även kommunernas och landstingens roll i Sveriges politik har förändrats. Exempelvis beskriver Gren att regeringen har tilldelat kommunerna och landstingen en större roll att påverka på den egna regionens utveckling.¹⁴

Uppsatsen baseras på följande hypotes: Medlemskapet i EU har inneburit att Sveriges regionalpolitiska mål över tid har anpassats till de europeiska regionalpolitiska målen.

Frågeställningarna är följande;

- I vilken omfattning har svensk regionalpolitik anpassats till EU:s regionalpolitik?
- Inom vilka svenska regionalpolitiska mål har anpassningen till EU:s regionalpolitik varit mest framträdande?
- I vilken omfattning kan regionalisering, europeisering och flernivåstyre förklara Sveriges anpassning gentemot EU:s regionalpolitik?

2. Regionalpolitik i Sverige och EU

I följande kapitel ges en beskrivning av regionalpolitikens funktion i både Sverige och EU, vad den innebär inom respektive område samt hur den har utvecklats mellan 1995 och idag.

2.1 Sveriges regionalpolitik

Sveriges regionalpolitik innan EU-medlemskapet

Den regionala politiken i Sverige har sitt ursprung i 1950-talets lokaliseringspolitik och år 1964 blev regionalpolitiken ett formellt politikområde. Regionalpolitiken har successivt blivit allt bredare. Under 1960-talet fokuserade regionalpolitiken på industrilokalisering, till att

¹⁴ Gren, Jörgen. (2002). *Den perfekta regionen?* Lund: Studentlitteratur.

betona arbetsmarknader (1970), till att idag inkludera områden som forskningspolitik och storstadspolitik.¹⁵

Wolfbrandt spekulerade 1993 i hur Sveriges regionalpolitik skulle förändrats i och med ett EG-inträde och beskriver hur Sveriges glesbygder kommer att tilldelas mindre stöd. Hon förklarar även hur de gemensamma regionalpolitiska insatserna kommer att bli betydligt mindre än den svenska regionalpolitik som finansieras nationellt. Kommissionen skulle enligt hennes hypotes påverka samtliga aspekter av den nationella regionalpolitikens utformning, exempelvis urvalet av stödberättigade regioner. Wolfbrandt menar att den svenska regionalpolitikens inriktning skiljer sig både från Gemenskapens samt EG- ländernas regionalpolitik, vilket resulterar i att hon är relativt negativ till ett EG-medlemskap. Wolfbrandt¹⁶ menar på att medlemskapet i EU kommer att innebära konsekvenser för utformningen av den nationella regionalpolitiken i Sverige.

Sveriges regionalpolitik efter EU-inträdet

När Sverige blev medlemmar i EU 1995 fick de tillgång till strukturfonderna. Stegmann¹⁷ beskriver att man under denna tid kunde urskilja början av en ny fas i svensk regionalpolitik, exempelvis nämner hon propositionerna; ”Tillväxt- för sysselsättning och välfärd” samt ”Politik för tillväxt och livskraft i hela landet” som föreslår ett nytt politikområde för hela Sverige. Med dessa propositioner som stöd hävdar Stegmann att den svenska regionalpolitiken är under förändring. Enligt propositionen ”Politik för tillväxt och livskraft i hela landet” skulle regionalpolitiken och den regionala näringspolitiken slås samman och bilda det nya politikområdet regional utvecklingspolitik, vilken då skulle täcka hela landet. Enligt en proposition från 2001 var anledningen till denna sammanslagning följande; ”Enligt den regionalpolitiska utredningen har det successivt genom åren uppstått en otydlighet kring regionalpolitikens syfte och kopplingen mellan mål och medel”.¹⁸ För att skapa en ”renodlad” politik föreslog utredningen en indelning av regionalpolitiken i tre politikområden och dessa skulle då skapa ett tydligare syfte och mål. Enligt propositionen ställde sig en majoritet av

¹⁵ Andersson, Frida, Ek, Richard & Molina, Irene. (2008). Regionalpolitikens geografi. Malmö: Studentlitteratur.

¹⁶ Wolfbrandt, Marianne. (1993).

¹⁷ Stegmann, McCallion Malin. (2014). Regionalism in Sweden. Karlstad University.

¹⁸ Prop. 2001/02:4. *En politik för tillväxt och livskraft i hela landet*, s. 100.

remissinsatserna sig positivt till utredningens förslag och det nya politikområdet inrättades 2001.

En annan förändring som var centralt för regional utveckling var införandet av regionala tillväxtprogram och regionala partnerskap som visar en förändring i hur politiken utformas för att inkludera lokala och regionala aktörer i beslutsfattandet. Således påstår Stegmann¹⁹ att den nya politiken i Sverige formats av EU:s regionalpolitik. Stegmann jämför det svenska politiska systemet med ett timglas, där de lokala och centrala (nationella) nivåerna är politiskt starka, medan den regionala nivån är politiskt svag. Hon skriver att det i Sverige inte finns en hierarkisk relation konstitutionellt mellan kommuner, landsting eller regioner men att sedan införandet av det regionala pilotprojektet (1997) har den regionala nivån spelat en annan roll i den svenska välfärdsstaten då den fick ett större ansvar. Regionalpolitikens ursprungliga syfte i Sverige var att främja utvecklingen i regionalpolitiska prioriterade områden, det vill säga de nationella stödområdena, områden för EG:s strukturfondsprogram samt att främja utvecklingen i gles- och landsbygdsområden i hela landet.²⁰

Innan den svenska regionalpolitiken slogs ihop med den regionala näringspolitiken 2001 präglades den av ett geografiskt synsätt men sedan sammanslagningen har den regionala skalnivån istället blivit mer aktuell än det nationella territoriet. Enligt Andersson et.al²¹ har den utveckling som skett inom regionalpolitiken gått från en nationell välfärdspolitik till en politik som betonar de specifika förutsättningar som finns inom olika platser. Statens makt att styra över den nationella utvecklingen i Sverige minskar på grund av EU-medlemskapet och istället måste Sverige anpassa sig till marknadens- och EU:s internationella krav. Andersson et.al²² beskriver hur regionalpolitiken har blivit skalförändrad över tid då den idag satsar på ett få antal platsers konkurrenskraft i förhållande till en internationell marknad. I dagens EU är det främst regioner som konkurrerar på en europeisk och global marknad och dessa konkurrerar på ett sätt som bidrar till den nationella tillväxten.

Kommuner, landsting och regioner har börjat samarbeta allt mer på grund av gemensamma EU-projekt och Sverige är idag beroende av den regionala nivån för att genomföra sin EU-

¹⁹ Stegmann, McCallion Malin. (2014).

²⁰ Näringsutskottets betänkande. 2002/03: NU2. Utgiftsområde 19, Regional utjämning och utveckling.

²¹ Andersson, Frida et.al (2008)

²² Ibid.

politik, bland annat på grund av den regionalism som spridits bland Europas länder. ”Regionernas Europa” nämns som ett eftersträvansvärt begrepp inom den europeiska politiken eftersom den regionala nivån anses avgörande för att bedriva en lyckad EU-politik.²³ Enligt Johansson²⁴ innebär ”Regionernas Europa” en utveckling där internationalisering, speciellt den europeiska integrationen, undergräver betydelsen av nationalstaten samtidigt som regionala och lokala myndigheter stärks. I statens offentliga utredning (SOU) beskrivs ”Regionernas Europa” som en process där regionala nivån alltmer lyfts fram som en viktig aktör i medlemsstaterna, vilken i sin tur syftar till att utveckla hela unionen.²⁵

Kraven på regionalt ansvarstagande i Sverige uppstod genom medlemskapet och det krävdes att både en regional partner och tydliga tillväxtmål skulle inrättas för att få tillgång till strukturfonderna.²⁶ Under den första programperioden 1995-1999 låg ett stort fokus på regionernas utveckling med syfte att skapa starka regioner.

2.2 EU:s regionalpolitik- en översikt

Grunden till EU:s regionalpolitik fanns med redan i EEG-fördraget, (Europeiska ekonomiska gemenskapen) och politikens syfte har sedan dess förändrats ett antal gånger. Samarbetet mellan regioner och medlemsstater har utvecklats successivt sedan slutet av 1980-talet.²⁷ EU:s regionalpolitik ansågs under de första programperioderna ge stöd till de regioner som låg efter ekonomiskt genom att bland annat bidra till direkt företagsstöd. Idag präglas regionalpolitiken snarare av tanken att alla regioner ska bidra till unionens samlade ekonomiska tillväxt.²⁸

I början bestod den europeiska regionalpolitiken av medel från nationella regeringar, men år 1988 infördes en ny reform för genomförandet av strukturfonderna som substitut till de nationella medlen. Denna reform skapade en komplicerad process med flera politiska beslutsnivåer, bland annat gällde det samordningen av olika strukturfonder, europeiska

²³ Johannesson, Christina. (2005). ”EU:s inflytande över lagstiftning i Sveriges riksdag”. *Statsvetenskapligt tidsskrift* 107:1.

²⁴ Johansson, Jörgen. (2000). ”Regionalisation in Sweden”, i J. Gidlund et.al. *Local and Regional Governance in Europe: Evidence from Nordic Regions*.

²⁵ SOU 2000:8. *Utgångspunkter för 2000-talets regionalpolitik*. Näringsdepartementet.

²⁶ Andersson, Frida et.al (2008).

²⁷ Tallberg, Jonas. (2016) EU:s politiska system. Upplaga 6:1. Lund: Studentlitteratur

²⁸ Pettersson, Katarina. (2008). ”Många bäckar små...” jämställdhet och ekonomisk tillväxt i regionalpolitiken”, i F. Andersson et.al (Red). *Regionalpolitikens geografi*.

regionala utvecklingsfonden och europeiska socialfonden.²⁹ Idag är det ministerrådet som ansvarar för de slutliga besluten inom regionalpolitiken på EU-nivån, men kommissionen fungerar som huvudinstitutionen och har befogenhet att definiera agendan inom regionalpolitiken.³⁰

EU:s regionalpolitik har successivt vuxit under åren och står idag för 35 % av EU:s budget.³¹ Regionalpolitiken beskrivs enligt kommissionen, som en ”investeringspolitik där syftet är att stödja skapandet av arbetstillfällen, konkurrenskraft och ekonomiskt tillväxt”.³²

Regionalpolitikens mål inom EU är att minska de betydande ekonomiska och sociala skillnaderna som existerar mellan Europas regioner. För att nå dessa mål inrättas riktlinjer och mål i 7-årsperioder som motsvarar EU:s budgetperioder. För att hjälpa medlemsländerna att uppnå dessa mål presenterar kommissionen olika program som innehåller prioriteringar för varje enskilt land och/eller region. Kommissionen övervakar sedan dessa program för att se till att målen följs och uppnås.³³

Under den nuvarande programperioden 2014-2020 är EU:s regionalpolitik i Sverige främst inriktad på fyra prioriterade frågor: forskning och innovation, informations- och kommunikationsteknik, stärkt konkurrenskraft för små och medelstora företag samt utveckling mot en koldioxidsnål ekonomi.³⁴

Sammanhållningspolitiken & strukturfonder.

Medan regionalpolitiken omfattar alla regioner och städer i EU samt stimulerar framväxt av arbetstillfällen och ekonomisk tillväxt, är sammanhållningspolitiken den politik som ligger bakom hundratals projekt i hela Europa. Sammanhållningspolitiken finansieras genom Europeiska regionala utvecklingsfonden (ERUF), Europeiska socialfonden (ESF) och Sammanhållningsfonden. Målet med sammanhållningspolitiken är att den ska främja en välbalanserad och hållbar territoriell utveckling i Europa. Europeiska kommissionen anser att

²⁹ Benz, Arthur. (2000). Two types of multi-level governance: Intergovernmental relations in German and EU regional policy. *Regional & Federal Studies*, 10(3): 21-44

³⁰ Ibid.

³¹ Tallberg, Jonas et.al (2016)

³² Europeiska kommissionen (2015). *Programplanering och genomförande*. Hämtad 2016-11-08.

³³ Europeiska kommissionen (2015).

³⁴ Europeiska unionen. (2016). *Regionalpolitik*. Hämtad 2016-11-10.

sammanhållningspolitiken är ett vidare begrepp av regionalpolitiken, som i sin tur är kopplad till ERUF och opererar specifikt på regional nivå.³⁵

Strukturfonderna är enligt EU det mest relevanta inom regionalpolitiken och speciellt de olika fonderna, vilka är:

- Europeiska regionala utvecklingsfonden (ERUF)
- Utvecklingssektionen vid Europeiska utvecklings- och garantifonden för jordbruket (EUGFJ)
- Europeiska socialfonden (ESF)
- Fonden för fiskets utveckling (FFU)

Strukturfonderna används till att finansiera projekt som ska utveckla EU:s regioner och stödja utveckling i regioner som ligger efter ekonomiskt och där BNP/capita är mindre än 75 % av EU-snittet.³⁶

3. Teori och tidigare forskning

Det finns relativt mycket tidigare forskning om regionalpolitiken i EU. För att besvara frågeställningarna och se huruvida hypotesen kan accepteras, kommer det teoretiska ramverket i uppsatsen utgå från begrepp som kan kopplas ihop med EU:s regionalpolitik och dess effekter på nationell regionalpolitik. Inom tidigare forskning har flera forskare³⁷ förklarat hur styrningen inom medlemsländernas nationella system har påverkats av EU:s regionalpolitik. Hur styrningen har förändrats inom Sverige bland annat på grund av regionalisering och flernivåstyre, påverkar således även Sveriges regionalpolitiska mål. En förklaring av Sveriges system och dess påverkan över tid är därmed av relevans att beskriva. I uppsatsen används de teoretiska begreppen frekvent för att förklara varför Sverige har valt att anpassa sin nationella regionalpolitik gentemot EU:s. Frågeställningarna besvaras utifrån de valda teorierna vilka appliceras på materialet. Europeisering, regionalisering och flernivåstyre kommer att användas för att förklara på vilket sätt de svenska regionalpolitiska målen har förändrats över tid och anpassats till EU:s regionalpolitiska mål.

³⁵ Europeiska kommissionen. (2014) *Tio frågor och svar om sammanhållningspolitiken- EU regionalpolitik*. Hämtad 2016-11-11.

³⁶ EU-upplysningen. (2016). *Regionalpolitik i EU*. Hämtad: 2016-12-29.

³⁷ Tallberg Jonas. (2010), Gren, Jörgen. (2002).

3.1 Europeisering

Europeisering innebär att den nationella politiken har förändrats med hänsyn till EU och dess politik.³⁸ Bach³⁹ skriver att EU som institution kan förstås som både en funktion och orsak till europeisering. Han beskriver europeisering som en ”top-down” process i vilken EU påverkar stater, där ju större inflytande ett land har på EU-nivå desto mindre efterföljande problem har de att anpassa sig till.

Tallberg et. al⁴⁰ använder begreppet europeisering för att beskriva nationell förändring i reaktion på regional integration i Europa. Begreppets fokus ligger på konsekvenserna av integration och samarbete med EU för utvecklingen av nationella politiska system. Tallberg et.al menar vidare att den förändring som har uppstått inom de nationella systemen är orsakade på grund av den regionala integrationen som sprids bland EU:s medlemsländer. Det vill säga att regionernas ökande roll och beslutsmyndighet påverkat medlemsstaternas politik vilken förklaras som en effekt av europeisering. Effekterna av europeisering på nationell nivå kan både vara direkta och indirekta. Direkta effekter är exempelvis specifika krav på förändring från EU-nivå medan indirekta effekter är konsekvenser som inte omedelbart följs av EU-beslut men som kan härledas till EU-nivå.⁴¹ Tallberg et.al:s sätt att upptäcka eventuell anpassning används senare i analysdelen där materialet analyseras och tolkas med hjälp av direkta samt indirekta effekter som har inrättats inom Sveriges regionalpolitiska mål. Skulle exempelvis regeringen hänvisa till EU och dess mål, tolkas en liknande implementering inom Sveriges mål som en direkt effekt av EU, vilket då presenteras i analysdiagrammet. Indirekta effekter är svårare att upptäcka inom målen men skulle exempelvis kunna vara en förändring inom Sveriges regionalpolitik som uppkommit på grund av en omedveten anpassning till EU:s regionalpolitik vilket då skulle påverkat de regionalpolitiska målen inom Sverige.

Tallberg et.al⁴² använder europeisering för att beskriva hur det sker en förändring av Sveriges politiska system och ger exempel på hur Sverige riskerar att förlora inflytande på EU-nivå om inte det nationella arbetet styrs av tydliga politiska prioriteringar. Enligt forskarna har Sverige

³⁸ Loewendahl-Ertugal, Ebru. (2005). ”Europeanisation of Regional Policy and Regional Governance: The Case of Turkey”. *European Political Economy Review*. 3(1): 18-53. Bache, Ian. (2008).

³⁹ Bache, Ian. (2008).

⁴⁰ Tallberg Jonas et.al (2010).

⁴¹ Ibid.

⁴² Ibid.

förlorat en del av makten till EU på grund av en europeisering. I diskussionen om EU beskriver Tallberg et.al hur makten i Sverige har flyttats till en överstatlig nivå och de menar att "EU-medlemskapet har lämnat bestående avtryck i hur svensk politik och demokrati organiseras och bedrivs".⁴³

Enligt Olsen⁴⁴ finns det fem olika sätt att förstå europeisering;

1. Förändringar inom unionens yttre gränser. Den territoriella räckvidden av ett system för styrning och i vilken Europa som kontinent blir ett enda politiskt område. Exempelvis sker europeisering på grund av Europeiska unionens expansion genom utvidgning.
2. Utveckling av institutioner på en europeisk nivå. Formellt rättsliga institutioner för styrning och en normativ ordning baserad på övergripande grundläggande principer, strukturer och metoder både underlättar och begränsar förmågan att göra och genomdriva bindande beslut.
3. Anpassning av nationella, regionala och lokala system för styrning till ett europeiskt politiskt centrum och europaomfattande normer. Europeisering innebär en uppdelning av ansvar och befogenheter mellan olika förvaltningsnivåer. Alla flernivåsystem måste arbeta fram en balans mellan enhet och mångfald, central samordning och lokalt självstyre.
4. Exportera former av politisk organisation. Europeisering exporterar former av politisk organisation och styrning som är typiska och tydliga för Europa utanför det europeiska territoriet och fokuserar på relationer med icke-europeiska aktörer och institutioner samt hur EU söker en plats i en större världsordning.
5. Ett politiskt enat projekt. Europa håller på att bli en mer enhetlig och starkare politisk enhet vilket är relaterat både till det territoriella utrymmet, inhemsk anpassning och hur europeiska utvecklingen blir påverkad och påverkas av system för styrning och händelser utanför den europeiska kontinenten.

Då uppsatsens syfte är att undersöka hur de svenska regionalpolitiska målen tenderar att anpassas efter EU:s regionalpolitiska mål är Olsens tredje steg relevant att utgå från i analysen

⁴³ Tallberg Jonas et.al (2010). s.133.

⁴⁴ Olsen, P Johan. (2002). "The Many Faces of Europeanization". *JCMS*. 40(5): 921-52, s. 924.

då den beskriver EU:s inverkan på det nationella politiska systemet. Europeisering innebär i denna mening att en anpassning av nationella, regionala och lokala system har uppstått till EU, det vill säga hur fördelningen av makt och ansvarområden mellan olika nivåer har förändras inom Sveriges regionalpolitik.⁴⁵

Även Olsens beskrivning av europeisering används i analysen för att analysera huruvida Sveriges regionalpolitiska mål har anpassats till EU:s. Om det har skett en förändring i ansvar- och maktfördelning mellan olika nivåer inom Sveriges regionalpolitik, innebär det att en anpassning har uppstått gentemot EU:s regionalpolitik. Det borde således ha resulterat i att Sveriges regionalpolitiska mål har påverkats. Skulle exempelvis analysen visa att maktnivån i Sverige skiftat märkvärt under särskilda år, och Sveriges regionalpolitiska mål därefter ändras successivt, innebär det således att maktskiftet även påverkar målen. Exempelvis innebär begreppet ”Regionernas Europa” att ett maktskifte bland Europas länder har inträtt. Att ett maktskifte uppstår skulle även kunna förklaras som en indirekt effekt då kommissionen använder den europeiska integrationen som en mjukstyrning för att kunna påverka medlemsstaterna i ”rätt” riktning.

Olsen ger inga empiriska exempel på områden där europeisering har skett utan talar i teoretiska termer om det nationella systemet. Däremot nämner Tallberg⁴⁶ och Jerneck⁴⁷ att en förändring inom Sveriges nationella system har uppstått. Jerneck hävdar även att Sveriges regionalpolitik har europeiserats, bland annat har det resulterat i ökat inflytande för lokalmakten. Enligt Jerneck har det skett europeisering inom regionalpolitiken vilket har resulterat i ett ökat inflytande för lokalmakten men även inflytande inom regionalt alliansbyggande över gränserna. Han antyder att det regionala alliansbyggande är en konsekvens av denna europeisering och hur Sverige har deltagit i ett flertal interregionala samarbeten över åren. Exempel på regionala alliansbyggande som utvecklats är bland annat Espon som är ett observationsorgan för territoriell planering och Urbact, vilket är skapandet av och stöd till stadsnätverk och stadsutveckling.⁴⁸

⁴⁵ Olsen, P Johan. (2002).

⁴⁶ Tallberg Jonas et.al (2010).

⁴⁷ Jerneck, Magnus. (2003). ”Regional lobbying och flernivåstyrning”, i Region Skåne och Västra Götalandsregionen (Red.). *Regionernas Europa. Belysning av den aktuella regiondebatten i Europa.*

⁴⁸ Europeiska kommissionen. (2016). *Interregionalt samarbete.* Hämtad: 2016-12-23.

Regionalisering

Regionalisering innebär kort att regioner får en ökad makt inom det nationella systemet.

Olsson et.al⁴⁹ skriver att det finns forskare som anser att regionalisering är en konsekvens av europeisering, medan andra ifrågasätter det påståendet. Kritikerna upplever regionalisering istället som en fortsatt process av decentralisering inom ramen för nationalstaten snarare än som en följd av europeisering. Huruvida regionalisering upplevs vara en följd av europeisering är enligt Olsson et.al något som är tudelat mellan forskare. Varför regionalismen har vuxit och fått en sådan stor uppmärksamhet i Europa beskriver Gren är utifrån fyra faktorer.

Gren beskriver regionalismen utifrån fyra faktorer;

- ”Den europeiska integrationen och den överstatliga regionalpolitikens inflytande.
- Globalisering av ekonomin och nationalstatens reducerande roll.
- Utveckling av en regional självständig identitet.
- Regionernas inre dynamik och arbete på den internationella arenan genom nätverksbyggande över gränserna”.⁵⁰

Gren påstår således att regionalismen bland annat spridits på grund av den överstatliga regionalpolitikens inflytande. Detta innebär att ju större fokus regionalpolitiken i Sverige lägger på att utveckla regionerna och skapa en ny beslutsmakt, det vill säga att regionerna ”tar över” makten från den nationella nivån, desto mer påverkas Sverige av EU:s regionalpolitik. Om de regionalpolitiska målen i Sverige har tenderat att lägga mer fokus på regionala frågor innebär det att en anpassning har uppstått till EU:s regionalpolitik. Detta är något som undersöks och presenteras senare i både analys och analyschema.

Gren⁵¹ beskriver hur EU:s regionalpolitik har förändrats över tid och hur medlemsländerna har påverkats av EU. Gren hävdar att europeiseringen har fått genomslag i Sverige, vilket bland annat syns genom de förslag Sveriges regering har lagt fram angående kommunernas och landstingens ökande påverkan på den egna regionens utveckling. Gren påpekar även hur Sveriges lokala och regionala nivåer blir allt mer intresserade av ett flernivåsystem. Han beskriver som sagt att det har skett en europeisering i Sverige men diskuterar inte hur

⁴⁹ Olsson, Jan. Åström, Joachim. (2003).

⁵⁰ Gren, Jörgen. (2002), s.7.

⁵¹ Gren, Jörgen. (2002).

regionaliseringsprocessen har påverkat Sverige. Han reflekterar inte heller över hur europeiseringen har påverkat Sveriges regionalpolitik vilket tyder på att det finns en lucka inom ämnet vilket den här uppsatsen har möjlighet att fylla i.

Den regionala dimensionen har fått en större vetenskaplig uppmärksamhet på grund av regionnivåns ökade inflytande i den europeiska politiska processen. För att förbättra sina relationer gentemot andra styresnivåer menar Benz och Eberlein⁵² att regioner behöver formulera och förmedla deras specifika intressen på en mellanstatlig nivå. Regionerna i Europa har därför försökt lobba på europeisk nivå för att försvara sina intressen och generellt försökt öka deras deltagande i det europeiska beslutsfattandet. Utifrån en synpunkt kan det upplevas som att regioner på grund av den europeiska integrationen, ”tvingats” utveckla ett flernivåsystem för att ha möjligheten att driva igenom sina intressen och påverka på en större nivå.

3.2 Flernivåstyrning

Flernivåstyre kan förklaras som en decentraliserad policy där ansvar och beslutskompetens delas av flera aktörer på europeisk, nationell och subnationell nivå.⁵³

Benz och Eberlein⁵⁴ har utfört en studie med syftet att förstå hur mönster av territoriell interaktion och regionalpolitikens beslutsfattande anpassas till utmaningar som europeisering. De påstår att flernivåstyre är ett mönster som uppkommit på grund av europeisering av regionalpolitiken. De beskriver hur flernivåstyre har fått en större uppmärksamhet inom regionalpolitiken och hur flernivåstyre upplevs vara en effekt av den europeisering som sker på grund av EU bland medlemsstaternas politik. Även Bache⁵⁵ beskriver flernivåstyre som ett sätt att förklara varför en förändring sker bland medlemsstaternas nationella system och menar att det sker under påverkan av EU. Han menar att flernivåstyre har blivit allt viktigare för att ta beslut inom EU och omfattar varför och hur stater förlorar eller överför kontroll till EU.

⁵² Benz, Arthur & Eberlein, Burkard. (1999).

⁵³ Didi, Maria. (2010) ”Partnerskapsprincipens tillämpning i en svensk kontext. Mot flernivåstyre inom ramen för den europeiska regionalpolitiken i Sverige?” i, *Flernivåstyrning, framgångsfaktor för kommuner, regioner och staten*. Hässleholm: Utgiven av Region Skåne, Västra Götalandsregionen.

⁵⁴ Didi, Maria. (2010)

⁵⁵ Bache, Ian. (2008).

Montin⁵⁶ beskriver flernivåstyrelse som ”ett vetenskapligt begrepp i syfte att beskriva och analysera den komplexitet som uppstår när olika administrativa och politiska nivåer interagerar inom olika politikområden, framförallt inom strukturfondspolitiken”. Enligt Montin finns det flera anledningar till varför bland andra Sverige upplever flernivåstyrelse som en eftersträvansvärd ordning och att länder gärna implementerar det i sina nationella system. En av anledningarna till varför det anses eftersträvansvärt menar han är att för att det finns åtråvärda projektmedel att söka inom den regionala utvecklingsfonden och socialfonden. Genom en implementering av flernivåstyrelse skulle det kunna främja projekt som annars inte hade genomförts. Flernivåstyrelse kan också vara eftersträvansvärt för att försöka påverka EU:s politik, utformning och genomförande av EU-program. Enligt Montin kan det europeiska flernivåstyrelset passa in i ett politiskt och konstitutionellt sammanhang i Sverige genom att utgå från två övergripande politikområden som kommuner, landsting och regioner arbetar med, nämligen välfärdspolitik och utvecklingspolitik. Flernivåstyrning kan i praktiken innebära en förflyttning av makt uppåt, där det är den nationella och troligtvis den regionala nivån som kan utöva något inflytande i EU:s beslutsprocesser. Kommunernas medverkan i EU:s flernivåstyrning handlar enligt Montin⁵⁷, snarare om anpassning än påverkan och får därför rätta sig efter denna utveckling. Detta är även exempel på en anpassning som har uppstått i Sverige till förmån av EU i och med medlemskapet.

Enligt Didi⁵⁸ är den europeiska regionalpolitiken den sektor där ett framväxande flernivåstyrelse är mest framträdande. Sverige karaktäriseras som en stat där politik bedrivs centralt och där den subnationella nivån traditionellt haft begränsat inflytande inom politiska processer i ett europeiskt sammanhang. Didi ställer sig frågan huruvida Sverige efter tillämpningen av partnerskapsprincipen⁵⁹ främjar en framväxt av flernivåstyrelse. Hon menar på att den europeiska regionalpolitiken har resulterat i en maktförskjutning från centralmakten till lokala och regionala aktörer, det vill säga att regionalisering uppstått.

Didi har sammanfattat tre definitioner som är gemensamma inom begreppet flernivåstyrelse:

- ”Att det sker en maktförskjutning från central till subnationell nivå där ett ökat antal deltagare på subnationell nivå ges tillträde till de politiska beslutsprocesserna.

⁵⁶ Montin, Stig. (2010), s.122.

⁵⁷ Ibid.

⁵⁸ Didi, Maria. (2010)

⁵⁹ Partnerskapsprincip= Ett samarbete mellan offentliga myndigheter på nationell, regional och lokal nivå samt inom medlemsländerna.

- Att de subnationella aktörerna ges mandat att påverka politikens utformning.
- Att statens roll i beslutsprocessen genomgår en transformation, från ensam auktoritativ beslutsfattare till att agera mer som organisatör av beslutsprocesserna”.⁶⁰

För att upptäcka graden av anpassning inom de regionalpolitiska målen i och med flernivåstyrning är det relevant att utgå från Didi's kriterier när materialet analyseras och analys-schemat fylls i. Flernivåstyret används som en indikator för att undersöka hur Sveriges regionalpolitiska mål har utvecklats under samtliga programperioder.

Sedan inträdet i EU är den svenska regionalpolitiken samordnad med den europeiska vilket innebär att de prioriteringar som fastställs på en europeisk nivå även utgör ramarna för de regionalpolitiska insatserna i Sverige. Detta innebär att de insatsområdena som beslutas inom EU även blir styrande för den regionalpolitiska verksamheten i Sverige. Innan medlemskapet kunde den regionala verksamheten på egen hand besluta om ramarna för det regionalpolitiska arbetet i Sverige, därmed menar Didi⁶¹ att det har skett en viss maktförskjutning från staten till EU-nivån. Slutligen menar hon att statens tillämpning av partnerskapsprincipen har främjat ett framväxande flernivåstyret. Det har även skett en maktförskjutning från staten till den subnationella nivån genom att fler aktörer har fått tillträde till beslutsprocesserna kring den europeiska regionalpolitiken jämfört med den nationella som fanns på 1980-talet. Staten och länsstyrelserna var under 1980-talet de enda aktörerna med beslutskompetens inom regionalområdet, numera delas den av en mängd aktörer på både nationell och subnationell nivå. Didi menar att ett flernivåstyret har växt fram inom Sveriges regionalpolitik och att den idag styrs utifrån ett europeiskt ramverk, vilket även innebär att Sveriges regionalpolitiska mål har anpassats till motsvarande på EU-nivå (europeisering).

4. Metod och material

4.1 Avgränsning

För att undersöka hur EU:s regionalpolitik påverkar Sveriges regionalpolitik har den här uppsatsen begränsats till att jämföra de båda aktörernas regionalpolitiska mål under samtliga programperioder sedan Sveriges inträde. Då studiens syfte är att undersöka hur Sveriges

⁶⁰ Didi, Maria. (2010) s.31.

⁶¹ Ibid.

regionalpolitiska mål har blivit anpassade till EU:s regionalpolitiska mål med fokus på tiden efter medlemskapet 1995, är ett kvalitativt tillvägagångssätt lämpligt för att genomföra uppsatsen. En kvantitativ metod hade däremot varit lämplig om studiens syfte hade fokuserat på hur medlemsstaterna upplevde strukturfonderna och hur väl målen uppnåtts inom varje enskilt medlemsland eftersom utgångspunkten kan se olika ut. För att undersöka detta hade ett bra underlag varit om studien använt material i form av enkätstudier från aktörer på olika nivåer för att undersöka hur dessa upplever EU:s regionalpolitik och dess påverkan på det nationella systemet.

4.2 Val av metod och material

Syftet att se på vilket sätt de svenska regionalpolitiska målen har anpassats till EU:s, inom vilka områden samt varför denna anpassning har uppstått undersöks genom att analysera begreppen europeisering, regionalisering och flernivåstyre i förhållande till Sveriges regionalpolitik. Undersökningen blir därmed teoriprovande.

I uppsatsen används en komparativ metod då syftet är att jämföra EU:s och Sveriges regionalpolitiska mål samt Sveriges mål över tid. Enligt Denk⁶² används en komparativ metod främst för att undersöka likheter och skillnader mellan åtminstone två objekt. Då denna uppsats jämför EU:s och Sveriges regionalpolitiska mål gentemot varandra används den komparativa metoden för att upptäcka eventuell anpassning inom Sveriges regionalpolitiska mål.

I analysen används en kvalitativ innehållsanalys, som syftar till att systematiskt beskriva innehållet i en text.⁶³ Anledningen till varför studien utgår från en kvalitativ innehållsanalys är för att den ger möjlighet att upptäcka helheten i texten, det vill säga det centrala inom materialet. Detta innebär att vissa delar av materialet är av större relevans för att besvara frågeställningarna och bör därför analyseras mer noggrant.⁶⁴

⁶² Denk, Thomas. (2012). *Komparativa analysmetoder*. Lund: Studentlitteratur.

⁶³ Bergström, Göran & Boréus, Kristina. (2012). *Textens mening och makt*. Lund: Studentlitteratur.

⁶⁴ Esaiasson, P, Gilljam M, Oscarsson H, Wängnerud L. (2012). *Metodpraktikan: konsten att studera samhälle, individ och marknad*. Stockholm: Norstedts juridik.

Innehållsanalysen används för att läsa, förstå och analysera materialet för att ha möjligheten att tydliggöra Sverige och EU:s mål och den komparativa metoden används för att jämföra Sveriges regionalpolitiska mål från EU-inträdet 1995 till idag. För att undersöka i vilken mån det har skett en anpassning till EU:s regionalpolitiska mål, utgår uppsatsen från ett antal teorier som beskrevs i förgående avsnitt. För att undersöka om det har uppstått en europeisering i form av anpassning, utgår uppsatsen från att beskriva EU:s regionalpolitiska mål under samtliga programperioder för att sedan jämföra dessa med Sveriges regionalpolitiska mål samt analysera hur Sveriges regering har valt att framställa målen inom propositioner och offentliga utredningar.

Propositioner och statliga offentliga utredningar är det huvudsakliga materialet som analyseras i uppsatsen. En proposition är ett förslag från regeringen som senare ges till riksdagen. En proposition skulle exempelvis kunna vara förslag till ny lagstiftning. Då en proposition endast är ett förslag innebär det inte att propositionen senare accepteras, detta innebär att validiteten hos propositioner försvagas något. Majoriteten av de propositioner som används är skrivna av Näringsdepartementet, vilket är den myndighet som ansvarar för regionalpolitiska frågor. De statliga offentliga utredningar som används beskriver bland annat regionalpolitikens utgångspunkter, mål och medel samt förutsättningar för välfärds- och tillväxtpolitik. SOU innebär att en utredare eller kommitté får i uppdrag av regeringen att utreda en viss fråga innan de lägger fram ett lagförslag. Studien utgår från Sveriges officiella texter (propositioner och statliga offentliga utredningar) för att undersöka hur Sveriges regering och riksdag förhåller sig samt hänvisar till EU och framförallt dess regionalpolitik. Att använda officiella texter innebär att läsaren får en överblick i den diskussion som förs mellan regeringen och riksdagen samt får följa med i diskussionen om EU och regionalpolitiken.

För att undersöka den möjliga anpassningen mellan Sveriges och EU:s regionalpolitiska mål, behöver de teoretiska begreppen operationaliseras till ett analyschema. Genom att operationalisera de teoretiska begreppen är det enklare att upptäcka inom vilka områden denna anpassning/brist på anpassning har uppstått vilket undersöks senare i analysen.

För att beskriva EU:s regionalpolitiska mål under samtliga perioden används främst EU:s officiella hemsida där den bland annat beskriver vad regionalpolitiken är, hur den genomförs

och vilka mål som är relevanta inom vilken period. I uppsatsen används även en rapport skriven av Europeiska kommissionen där de beskriver programperioden 2007-2013, hur den ser ut och vilka som är de mest prioriterade målen.

4.3 Källkritik

I uppsatsen används material som är skrivet av Sveriges regering, riksdag och politiska partier. Dessa material är av relevans då det är dessa förslag som senare troligtvis implementeras i Sveriges nationella system. Dokument och rapporter skrivna av EU är av relevans för att förstå vilka områden EU anser är viktiga att lägga ett större stöd inom samt vilka mål de anser är väsentliga under vilken programperiod. När dessa källor används är det dock viktigt att förhålla sig källkritisk till materialet. Eftersom syftet är att undersöka Sveriges och EU:s regionalpolitiska mål, krävs en neutral ställning gentemot båda sidorna.

För att beskriva EU:s regionalpolitiska mål används material främst som är publicerat av Europeiska unionen på deras hemsida, webbplatser som gynnas av EU, samt rapporter som är skrivna av kommissionen. För att beskriva Sveriges regionalpolitiska mål över tid används som tidigare nämnts propositioner, SOU och motioner från Sveriges regering och riksdag. Då dessa sidor troligtvis vill sprida sina främsta intressen och mål är det betydelsefullt att förstå att det kan finnas andra bakomliggande motiv. Användningen av källor från Sveriges regering och EU kan upplevas problematiskt då de med stor sannolikhet är snedvridna utifrån författarens eller forskarens egna intressen. Vissa utredningar inom Sveriges regering eller riksdag kan vara utförda av personer med en speciell koppling eller inställning till EU, vilket då kan påverka framställning av resultat. I det material som används i denna uppsats, speciellt inom propositioner, finns det både en negativ och en positiv ton gentemot EU beroende på vilken programperiod som diskuteras. Det fanns inte så mycket material som beskriver EU:s och Sveriges regionalpolitiska mål inom samtliga programperioder vilket innebär att uppsatsens analys samt frågeställningar kan begränsas något. Material från både kommissionen och Sveriges regering används för att skapa en förståelse för hur de regionalpolitiska målen upplevs och framställs utifrån olika perspektiv.

4.4 Analysschema

Analysschemat fungerar som ett hjälpmedel att strukturera hur Sveriges regionalpolitiska mål har blivit anpassade gentemot EU:s regionalpolitiska mål och därmed svara på

frågeställningarna. Utifrån regeringens propositioner, SOU och motioner kommer det undersökas om Sveriges regionalpolitik har anpassats utifrån regionalisering, flernivåstyre och europeisering. En eventuell anpassning eller brist på anpassning inom Sveriges regionalpolitiska mål över tid bör då upptäckas. Analysschemat fylls i med hjälp av materialet.

Period/År	EU:s mål	Regionalisering (Gren)	Flernivåstyre (Didi)	Europeisering (Tallberg et.al, Olsen)	Sveriges mål	Anpassning/ brist på anpassning
1995-1999						
2000-2006						
2007-2013						
2014-2020						

För att besvara frågeställningarna utgår uppsatsen från de tidigare forskarna vilka nämndes i avsnittet teori och tidigare forskning, närmare bestämt Tallberg, Olsen, Gren och Didi för att undersöka om det har skett en anpassning inom de svenska regionalpolitiska målen. De teoretiska begreppen används kontinuerligt i uppsatsen för att undersöka anpassningen gentemot EU.

5. Resultat

I resultatet behandlas materialet vilket används för att beskriva både EU:s och Sveriges regionalpolitiska mål under samtliga programperioder. För att undersöka i vilken mån en anpassning av de svenska regionalpolitiska målen har uppstått till EU:s, krävs en noga genomgång av samtliga mål för att presentera det väsentliga inom respektive programperiod.

5.1 1994-1999

EU:s mål:

Strukturfonderna består under den första programperioden av tre olika fonder;

Regionalfonden, Socialfonden och Jordbruksfonden. För att en region ska kunna ta del av och

få medel från strukturfonderna krävs det att de uppfyller vissa kriterier inom exempelvis BNP/capita och arbetslöshet. Den mest väsentliga frågan inom EU:s regionalpolitik under den första programperioden är att skapa tillväxt och nya arbetstillfällen. Välfärdsfrågan och miljöfrågan har förutom arbetslöshetsprogram, getts en särskild betydelse under programperioden 1994-1999.⁶⁵

Stödet från EU:s strukturfonder inriktas på bland andra följande målsättningar;

- Främja utvecklingen i de fattigaste regionerna
- Bekämpa ungdoms- och långtidsarbetslöshet
- Utveckla landsbygden
- Förbättra jord- och skogsbruk
- Underlätta anställdas anpassning till industrins förändringar.⁶⁶

Vid förhandlingar om det svenska EU-medlemskapet skraddarsys ytterligare ett mål för Sverige, Norge och Finland. Regioner som har färre än åtta personer per kvadratkilometer ska få tillgång till stöd för regionalpolitiska projekt som inte skulle genomförts med enbart nationella stöd.

Trots att europeiska kommissionen hävdar att medlemsstaterna har en egen regionalpolitik som implementeras olika och inom skilda nationella sammanhang, ska dessa mål och implementeringar vara utformade liknande.

Sveriges mål

I en motion från 1994-95 beskrivs det att målen för regionalpolitiken är att minska de sociala och ekonomiska skillnaderna i utvecklingen genom att bland annat uppmuntra investeringar i fattigare områden samt att minska skillnader inom arbetslöshet.⁶⁷ Regionalpolitiken i Sverige har traditionellt sätt inriktas på de nordligaste länen, vilka karaktäriseras genom låga invånarantal.⁶⁸ Regionalpolitiken höll innan medlemskapet på att bli en Norrlandspolitik med syftet att stödja Norrlands inland, men i en proposition från 1994 trycker regeringen på att

⁶⁵ Prop. 1997/98:62.

⁶⁶ Ibid.

⁶⁷ Motion 1994/95: A448.

⁶⁸ Aalbu, Hallgeir, Hallin, Göran & Mariussen, Åge. (1999). When policy regimes meet: Structural funds in the Nordic countries 1994-99. Stockholm: Nordregio.

regionalpolitiken i allt större utsträckning istället bör främja ekonomisk tillväxt i hela Sverige. Från att gå från en geografisk fördelningspolitik, skulle politiken omvandlas till att bli en tillväxtpolitik för hela landet.⁶⁹

Under 1990-talet strävar regionalpolitiken i Sverige efter att behålla en balans mellan regioner i termer av befolkning och sysselsättning, och dessa mål har varit avgörande sedan regionalpolitiken fick status som ett enskilt politikområde på 1960-talet.⁷⁰ Tillväxanalys⁷¹ hänvisar till en proposition från 1998 där regeringen beskriver att det är relevant med ökat fokus på regional tillväxt, vilket senare även resulterade i att ett regionalt perspektiv på tillväxtpolitiken inrättades. Tillväxtanalys⁷² beskriver att ”den regionala näringspolitiken med sina tillväxtavtal var ett sätt att öppna för nya tillväxtfrämjande initiativ inom ramen för den existerande svenska modellen”. Genomförandet av denna politik underlättades då det ansågs överensstämma väl med EU:s strukturfondsprogram. Detta innebar en förändring inom politikens retorik och de regionalpolitiska insatserna ansågs nödvändiga att förstärkas.

I regeringens proposition från 1997⁷³ beskriver den hur regionalpolitiken måste bedrivas med en större kraft för att stödja utvecklingen och tillväxt i samtliga regioner. I Sverige har det som resultat av betydande befolkningsminskningar i de främst så kallade skogslän, orsakat regionala obalanser i landet. En förklaring till detta är den kraftiga ekonomiska tillbakagången i början på 90-talet med stigande budgetunderskott som en av följderna. De övergripande regionalpolitiska målen om hållbar ekonomisk tillväxt, rättvisa och valfrihet ska fortsätta att prioriteras och de särskilda regionalpolitiska målen ska utnyttjas mer flexibelt. I propositionen från 1997⁷⁴ beskrivs det även hur varje region bör utvecklas efter långsiktiga strategier med syftet att utnyttja dess styrkor och minska dess svagheter. För att motverka regionala obalanser som existerade inom den Europeiska unionen förstärktes även EU:s strukturfonder inför programperioden 1994-1999.

Under 1990-talet handlar regionalpolitiken, både i EU och i Sverige, mycket om den

⁶⁹ Tillväxtanalys (2012:18). ”Från aktiv lokaliseringspolitik till regional politik”. Östersund: Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser.

⁷⁰ Aalbu, Hallgeir et.al. (1999).

⁷¹ Tillväxtanalys (2012:18).

⁷² Ibid, s.28.

⁷³ Prop. 1997/98:62.

⁷⁴ Ibid

ekonomiska krisen, bland annat arbetar man för att minska social ojämlikhet och skillnader i arbetslöshet inom regioner. Under många år var syftet och inriktningen med regionalpolitiken att minska skillnader mellan regioner och medlemsstater, men i en motion från 1994 anses det att politiken har ändrat fokus.⁷⁵

5.2 2000-2006

Under den andra programperioden 2000-2006 tilldelas strukturfonderna 195 miljarder euro och fokus är som tidigare period på ekonomisk och social sammanhållning. EU:s regionalpolitik tilldelar Sverige 18,7 miljarder kronor och sedan tillkommer även nationella investeringar till summan. Sverige får under den andra perioden en ökning i budgeten på 66 %.⁷⁶

EU:s mål

Kommissionen⁷⁷ har satt upp tre prioriterande mål för EU:s regionalpolitik under perioden 2000-2006, och dessa är;

- Mål 1: Att främja utveckling och strukturell anpassning i områden som släpar efter i utvecklingen. Dessa områden är de med en BNP per capita som är lägre än 75 % av EU-genomsnittet.
- Mål 2: Att stödja ekonomisk och social omställning i områden med strukturella problem.
- Mål 3: Att stödja anpassning och modernisering av politiken och system när det gäller utbildning, yrkesutbildning och sysselsättning i områden som inte omfattas av mål 1.

Jämfört med tidigare period formuleras samtliga mål om till färre som istället innehåller större områden. Detta inrättas för att skapa ett enklare arbete för kommissionen och hjälpa medlemsländerna att lättare följa med i vilka mål de behöver uppnå. Medlemsstaterna presenterar sina utvecklingsplaner som innehåller en detaljerad beskrivning av den ekonomiska och sociala situationen i landets regioner, en beskrivning av den strategi som upplevs bäst lämpad för att nå målen, samt uppgifter om hur stödet från strukturfonderna ska utformas och användas. Regionalpolitiken behöver effektiviseras anser EU och alla regioner

⁷⁵ Motion 1994/95: A448.

⁷⁶ Europeiska kommissionen. (2015). Hämtad 2016-12-01.

⁷⁷ EUR-Lex. (2005). ”Mål 1”. Hämtad: 2016-12-02.

behöver ha en strategi som ska resultera i en ökad tillväxt och ett utvecklat samarbete med medborgarna.⁷⁸

Sveriges mål

Sveriges regionalpolitik drivs under denna period av förhållandevis konkreta mål för att bland annat motverka regionala obalanser. I SOU står det, ”Den konkreta utformningen av målen har dessutom, inte minst i samband med EU:s strukturfonder och tillväxtavtal, allt mer kommit att utformas i en process mellan ett stort antal aktörer, på såväl lokal och regional som nationell nivå”.⁷⁹ Detta komplicerade bilden när det gällde att bestämma den statliga politikens mål. Enligt Aalbu et.al⁸⁰ har antagandet av regionala tillväxtavtal i stor utsträckning påverkats av EU:s regionalpolitik och åtgärder som nämns i avtalen kommer senare att stödjas av strukturfonderna. Regionalpolitiken har successivt genomgått en breddning över tiden, det handlar både om politikens innehåll samt dess geografiska omfattning. Utvecklingen av Sveriges regionalpolitik har förändrats i många avseenden sedan mitten av 1960-talet. Regeringen⁸¹ anser att detta har skapat en ökad begreppsförvirring och otydlighet gällande politikområdets mål, syfte och innehåll. Det är under denna period som nationalstaternas inflytande successivt börjar reduceras på grund av den internationalisering som sker bland medlemsstaternas ekonomi.⁸²

I Näringsutskottets betänkande från 2002/03⁸³ nämns det hur EG-kommissionen har godkänt Sverige stödområden som omfattar 15,9 % av befolkningen när det gäller nationella stödområden, vilket upplevs som en låg andel jämfört med övriga medlemsländer. Regeringen hävdar att det finns goda skäl att genomföra en politik där den regionala nivån lyfts fram som en arena för samarbete mellan staten och kommuner, landsting, näringsliv och organisationer. Regeringen anser att det i första hand bör vara medlemsstaterna själva som ansvarar för sina regioner. Moderaterna, folkpartiet och regeringen hävdar att EU:s regionalpolitik bör reformeras. Att betala in pengar till EU för att sedan få tillbaka dem i form av strukturstöd är en felaktig väg att gå anser dem och EU:s regionalpolitik bör koncentreras till tydliga mål och företagsspecifika stöd ska inte längre förekomma.

⁷⁸ EUR-Lex. (2005).

⁷⁹ SOU 2000:36, s.10.

⁸⁰ Aalbu, Hallgeir et al. (1999).

⁸¹ SOU 2000:36.

⁸² Ibid.

⁸³ Näringsutskottets betänkande. (2002).

EU:s regionalpolitik börjar under den andra perioden att växa. Samtidigt som kommissionen lade fram nya förslag och mål för de dåvarande medlemsstaterna, skedde det under 2000-talet en utvidgning i EU. Regeringen upplever EU:s regionalpolitik som mer komplicerad och förvirrande när det gäller dess mål och syfte. I SOU från 2000⁸⁴ beskriver de hur regionalpolitiken drivs på en blandning av förhållandevis konkreta mål, till exempel att en viss åtgärd ska leda till fler arbetstillfällen. Regeringen beskriver hur ansvarsfördelningen mellan offentliga organ har resulterat i ett mer komplext och svåröverskådligt system.⁸⁵

5.3 2007-2013

I den fjärde sammanhållningsrapporten ”*Growing Regions, growing Europe*” presenterar kommissionen⁸⁶ hur perioden 2000-2006 inneburit en större sammanhållning.

Sammanhållningspolitiken har ökat i BNP, skapat sysselsättning, förbättrat konkurrenskraften i EU:s regioner och regionala skillnader inom ekonomisk utveckling och sysselsättning har minskat.

I och med utvidgningen 2004 ökar de geografiska skillnaderna inom unionen då många av medborgarna bor i mindre gynnade områden. Andersson et.al⁸⁷ beskriver hur EU:s expansion resulterat i övergripande konsekvenser för EU och inte minst för regionalpolitiken. De regionala skillnaderna ökar drastiskt och gapet mellan rika och fattiga fördubblas jämfört med EU15. Även Olofsson och Åberg⁸⁸ nämner att regionala skillnader i EU 25 troligtvis kommer fördubblas och arbetslösheten kommer att stiga vilket innebär att cirka tre miljoner nya arbetstillfällen behöver utvecklas för att åtgärda detta. De menar att detta ställer stora krav på EU:s framtida regionalpolitik och kräver en omfattande reform av dagens regionalpolitik.

⁸⁴ SOU 2000:36.

⁸⁵ Ibid

⁸⁶ Europeiska kommissionen. (2007). *Growing Regions, growing Europe. Forth report on economic and social cohesion*. Luxemburg: Office for Official Publication of the European Communities.

⁸⁷ Andersson, Frida et.al (2008), s.28.

⁸⁸ Olofsson, Anna, Åberg, Ulrika. (2003). *Reasons behind a European cohesion policy. En bakgrund och sammanfattning av EU:s regionalpolitik*. Europaforum norra Sverige.

EU:s mål

Under perioden 2007-2013 finns det som tidigare period, tre prioriterade mål;

- ”Mål 1: Döps istället om till konvergensmålet vilken syftar till att stimulera tillväxt och sysselsättning i de minst utvecklade regionerna. Sverige får inte stöd inom detta område.
- Mål 2: Regional konkurrenskraft och sysselsättning omfattar alla områden i EU som inte är stödberättigade inom konvergensmålet. Syftet är att bidra till att stärka såväl regionernas konkurrenskraft och attraktion som sysselsättning genom att föregripa de ekonomiska och sociala förändringarna.
- Mål 3: Europeiskt territoriellt samarbete, vilken syftar till att stärka samarbetet på gränsöverskridande, transnationell och interregional nivå. Mål 3 fungerar som komplettering till den två andra målen. Majoriteten av Sverige räknas som stödberättigade regioner inom det gränsöverskridande samarbetet”.⁸⁹

Fonderna ska inrikta sig på EU:s prioriteringar kring främjande av konkurrenskraft och skapandet av arbetstillfällen. Kommissionen och medlemsstaterna måste se till att minst 60 % av alla medlemsstaternas utgifter för konvergensmålet och minst 75 % av utgifterna för målet regional konkurrenskraft och sysselsättning beräknas till dessa prioriteringar.⁹⁰

Sveriges mål

I Sverige, såväl som i övriga medlemsländer, är satsningar för forskning och utveckling starkt koncentrerade till storstadsregioner. Samtliga svenska regioner ligger över målet om 75 % sysselsatta i åldersgruppen 20-64 år. Det är dock endast Stockholm som ligger över det nationella svenska målet om 80 % sysselsatta och är en av de regioner som ligger högst avseende BNP per capita mellan åren 2000 och 2010 i Europa. Övriga regioner i Sverige ligger något över EU:s genomsnitt förutom Södermanland och Värmland som ligger strax under samma genomsnitt. Södermanland och Värmland är de enda som har fått en något försämrad situation jämfört med EU-snittet sedan 2000.⁹¹

⁸⁹ Europeiska unionen. (2007). *Sammanhållningspolitiken 2007-2013. Kommentarer och officiella texter*. Luxemburg: Europeiska gemenskapernas byrå för officiella publikationer, s.13, 18, 20.

⁹⁰ Ibid.

⁹¹ Prop. 2013/14:1. *Budgetpropositionen för 2014. Förslag till statens budget för 2014, finansplan och skattefrågor*.

För programperioden 2007-2013 ska de europeiska riktlinjerna bidra till att skapa en tydligare koppling mellan strukturfondsinsatserna och de mål som inrättats inom ramen för EU:s Lissabonstrategi. Den nationella strategin för regional konkurrenskraft, entreprenörskap och sysselsättning under programperioden, vilken beslutades av regeringen 2006, fastställer riktlinjer för strukturfondsprogrammets genomförande i Sverige. Åtta förslag till regionala strukturfondsprogram lämnades därefter in av olika länsstyrelser för regional konkurrenskraft och sysselsättning och i augusti 2007 godkände kommissionen programmen. För programperioden 2007-2013 har Sverige tilldelats cirka 17 miljarder kronor från två strukturfonder: ERUF och ESF.⁹²

Under den tredje perioden 2007-2013 är det stora problemet östutvidgningen. Regionalpolitiken har som tidigare liknande mål men mycket inom politiken handlar istället om att förbättra de ekonomiska och sociala skillnaderna inom östländerna. Detta påverkar Sverige i form av minskat stöd. Jämförelsevis med de två tidigare programperioderna, är Sveriges nationella mål 2007-2013 allt svårare att urskilja och Sverige upplevs lägga ett större fokus på att nå upp till EU:s mål snarare än att skapa egna.

5.4 2014-2020

EU:s mål

Målen under perioden 2014-2020 som EU-länderna bör uppnå är följande;

- ”Mål 1: Sysselsättning: 75 % av 20-64 åringar ska arbeta.
- Mål 2: 3 % av EU:s BNP ska investeras i FoU (Forskning och Utveckling).
- Mål 3: Klimatförändring och hållbar energiförsörjning: Utsläppen av växthusgaser ska vara 20 % lägre än 1990. 20 % av energin ska komma från förnybara energikällor. Energieffektiviteten skall ha ökat med 20 %.
- Mål 4: Utbildning: Andelen elever utan gymnasiebetyg ska vara lägre än 10 %. Minst 40 % av 30-34- åringar ska ha en högre utbildning.
- Mål 5: Kamp mot fattigdom och social utestängning: Antalet människor som lever eller riskerar att leva i fattigdom och social utestängning ska ha minskat med minst 20 miljoner”.⁹³

⁹² Näringsutskottets betänkande. 2007/08: NU2. Utgiftsområde 19 Regional utveckling.

⁹³ Europeiska kommissionen. (2015). *Europa 2020-målen*. Hämtad 2016-12-06.

Målen omvandlas därefter till nationella mål så att varje medlemsland kan följa sina egna framsteg. EU:s regionalpolitiska mål för regional tillväxt och sysselsättning är att bidra till ekonomisk, social och territoriell sammanhållning inom EU. Europa 2020-strategin är vägledande för sammanhållningspolitiken under programperioden 2014-2020 och bygger på tre prioriteringar som är menade att stärka varandra; smart tillväxt, hållbar tillväxt och inkluderande tillväxt.⁹⁴

Sveriges mål

I december 2014 godkände kommissionen åtta regionala strukturfondsprogram och ett nationellt regionalfondsprogram i Sverige och dessa ska främst inriktas på strukturförändrande insatser inom områdena, entreprenörskap, innovation och en koldioxidsnål ekonomi. Programmen beräknas få omkring 80 % av de totala medlen.⁹⁵

Det nationella programmet inom regionalfonden omfattar investeringar med syftet att stärka forskning, teknisk utveckling och innovation, riskkapital samt att stödja övergången till en koldioxidsnål ekonomi. Regeringen hänvisar till kommissionens publikation DG Regio Focus 1/2015 där EU:s länder och regioner jämförs med hur väl de presterar och utvecklas i förhållande till målen i Europa 2020-strategin. Sverige har tillsammans med Danmark och Finland en nästintill 100 % måluppfyllelse gentemot EU:s mål och är de medlemsländer som har presterat bäst, medan den genomsnittliga nivån för EU:s länder knappt ligger på 70 %.⁹⁶ De nationella målsättningarna, som oftast är mycket högre i Sverige jämfört med övriga medlemsländer, ligger på omkring 90 % och skillnaderna blir ännu större när de jämförs på regional nivå. Mellersta Norrland ligger på en måluppfyllelse omkring 70-80 %, medan Norra Mellansverige, Småland och öarna uppfyller målen runt 80-90 %. I propositionen ”Regional tillväxt” nämns det hur måluppfyllelsen ytterligare minskar till mellan 60-70 % gentemot de nationella målen.⁹⁷

De glesbefolkade delarna i Sverige har större utmaningar att hantera jämfört med övriga delar av landet då försörjningen av välfärdstjänster, arbetskraft och service blir extra kostsamma och komplexa. Regeringen anser att det är viktigt att satsa på ett Sverige som håller ihop och

⁹⁴ Europeiska kommissionen. (2015)

⁹⁵ Prop. 2015/16:1. *Regional tillväxt*.

⁹⁶ Ibid.

⁹⁷ Ibid.

på regioners långsiktigt hållbara tillväxt. Regeringen beskriver att de regionala utvecklingsstrategiernas inriktning har en stark koppling till målen i Europa 2020-strategin vilket därmed bidrar till Sveriges måluppfyllelse på EU-nivå.

Regeringen⁹⁸ anser att det krävs ytterligare anpassning av regelverket så att kostnader för genomförandet ställs i relation till storleken på EU-medlen som tilldelas varje medlemsland. Regionalfondsprogrammets inriktning i Sverige är tydligt kopplad till Europa 2020-strategin med syftet att bidra till smart och hållbar tillväxt för alla. Samarbeten inom regionalpolitiken ska främjas så att europeiska, nationella och regionala satsningar kompletterar varandra vilket senare ska resultera i ett gemensamt resultat inom Europa 2020-strategin.⁹⁹

6. Analys

I analysen diskuteras det empiriska resultatet med hjälp av det teoretiska ramverket och ämnar svara på frågeställningarna. Analysschemat över EU:s och Sveriges regionalpolitiska mål används som en analysmatris för att besvara frågeställningarna om huruvida Sveriges mål har anpassats till EU:s och om det har skett en europeisering av Sveriges regionalpolitik. Samtliga frågeställningar besvaras här utifrån vad som har skrivits av inom såväl propositioner och SOU under samtliga programperioder men hänvisar även till tidigare forskning och bakgrund.

6.1 I vilken omfattning har svensk regionalpolitik anpassats till EU:s regionalpolitik?

Sveriges regionalpolitik upplevs ha anpassats till EU:s regionalpolitik i en relativ stor omfattning eftersom det har skett en decentralisering inom det nationella systemet i vilken Sveriges regionalpolitik bedrivs. Den största skillnaden mellan Sveriges regionalpolitik innan medlemskapet och idag är förutom målen, systemet den bedrivs på. Medlemsländerna hade innan medlemskapet själva kontroll över sin regionalpolitik och i Sverige bedrevs regionalpolitiken på en nationell nivå där besluten togs. I och med EU-inträdet 1995 blev det allt viktigare för Sverige att leva upp till EU:s krav och riktlinjer för att kunna få stöd ur strukturfonderna.

I samband med Sveriges anpassning till EU:s regionalpolitik i och med inträdet påbörjades även en decentraliseringsprocess och utvecklingen av ett flernivåsystem i Sverige vilket

⁹⁸ Prop. 2015/16:1

⁹⁹ Ibid.

resulterade i en ökad makt för den regionala nivån.¹⁰⁰ Den regionala nivån är väsentlig för EU, både för att öka förståelsen för Europatanken bland medlemsstaterna men även för att nå ut med sin politik. Regionerna genomför mycket av EU:s politik då det främst är dem som har ansvaret att arbeta med tillväxtpolitik, samhällsservice samt ska arbeta nära medborgarna.¹⁰¹ Det går alltså att upptäcka ett mönster i vilket ju större makt kommissionen får över EU:s regionalpolitik, desto mer makt försvinner inom Sveriges nationella nivå.

Både Tallberg och Didi¹⁰² nämner hur en maktförskjutning har uppstått inom Sveriges politik, både till en överstatlig nivå men även hur den europeiska regionalpolitiken har resulterat i en maktförskjutning från centralmakten till lokala och regionala aktörer.¹⁰³ Denna omfattande maktförskjutning till förmån för EU som har skett inom Sveriges regionalpolitik, samt regionalisering och flernivåstyre som har vuxit fram inom det nationella systemet, har resulterat i att de svenska regionalpolitiska målen har förändrats över tid. Detta eftersom kommissionen har fått en större och viktigare roll inom EU:s regionalpolitik vilket har resulterat i att de mål kommissionen beslutar om även är de mål som medlemsländerna förväntas uppnå. Sveriges regionalpolitik har anpassats till EU:s regionalpolitik som en effekt av medlemskapet, vilket således även har resulterat i att Sveriges regionalpolitiska mål har anpassats till EU:s över tid. Tallberg et.al¹⁰⁴ påstod sedan tidigare att Sveriges nationella system var europeiserat men i och med en maktförskjutning mot en lägre nivå, det vill säga decentralisering, är detta ett tydligt tecken på att även Sveriges regionalpolitik har europeiserats.

6.2 Inom vilka svenska regionalpolitiska mål har anpassningen till EU:s regionalpolitik varit mest framträdande?

Innan Sverige blev medlemmar i EU beskrevs vikten av stöd till gles- och landsbygdsområden för att stödja de nordligaste länen med få invånare inom Sveriges regionalpolitiska mål. I den första programperioden 1995-1999 beskrev regeringen¹⁰⁵ att ett ökat fokus på regional tillväxt var relevant inom målen, vilket resulterade i att ett regionalt

¹⁰⁰ Cappelen, Aadne, Castellacci, Fulvio, Fagerberg, Jan & Verspagen, Bart. (2003). "The impact of EU Regional Support on Growth and Convergence in the European Union". *JCMS* 41(4): 621-44.

¹⁰¹ Engelbrektsson, Magnus. (2011).

¹⁰² Didi, Maria. (2010)

¹⁰³ Ibid.

¹⁰⁴ Tallberg Jonas et.al (2010).

¹⁰⁵ Tillväxtanalys (2012:18).

perspektiv på tillväxtpolitiken inrättades. Detta på grund av att EU sedan tidigare uppmanat medlemsstaterna att implementera ett regionalt tillväxtperspektiv. Regeringen¹⁰⁶ ansåg under den första programperioden att Sveriges medlemskap i EU och möjligheten att ta del av den gemensamma regional- och strukturpolitiken skulle innebära en betydande ökning av resurserna för regionalt och lokalt utvecklingsarbete, vilket senare även skedde. Regeringen beskriver hur angeläget det är med ett ökat samband mellan den nationella regionalpolitiken och EU:s regional- och strukturpolitik, vilken kan tolkas som en tydlig anpassning gentemot EU och således EU:s regionalpolitiska mål.

En tydlig effekt av den europeisering som har uppstått inom Sveriges regionalpolitiska mål var när EU under den senaste programperioden beslutade att regionerna bör utveckla strategier som ska resultera i en ökad tillväxt och utvecklat samarbete med medborgarna. 2014 utvecklade Sverige åtta regionala strukturfondsprogram som en effekt av detta med syftet att satsa på regional tillväxt.¹⁰⁷

Den svenska nationella nivån har minskat dess betydande beslutsmyndighet under varje programperiod. I SOU utredning från 2000¹⁰⁸ uppmärksammar regeringen att ett större fokus bör tilldelas den lokala och regionala nivån. Regeringen¹⁰⁹ skriver att den konkreta utformningen av målen allt mer har kommit att utformas i en process mellan ett stort antal aktörer, på både lokal och regional som nationell nivå. Detta innebär således att regeringen redan år 2000, fem år efter inträdet anpassade Sveriges regionalpolitiska mål gentemot EU:s.

Enligt Tallberg et.al¹¹⁰ uppkom både indirekta och direkta effekter efter EU-inträdet inom Sveriges politik. Direkta effekter är specifika krav på förändring medan indirekta är EU-beslut som inte omedelbart behövs följas. Montin¹¹¹ ger exempel på varför kommissionen använder sig av indirekta effekter för att nå sina mål. Han menar att Europeiska kommissionen har behov att etablera en så god relation som möjligt med regioner och kommuner i medlemsländerna utifrån två specifika skäl. För det första behöver kommissionen stöd och legitimitet att föra sin politik och för det andra kan kontakterna med kommunerna och

¹⁰⁶ Prop. 1997/98:62.

¹⁰⁷ Prop. 2015/16:1.

¹⁰⁸ SOU 2000:36.

¹⁰⁹ Ibid

¹¹⁰ Tallberg Jonas et.al (2010).

¹¹¹ Montin, Stig. (2010).

regionerna fungera som ett bra komplement till regeringar med starkt inflytande. Detta skulle kunna uppfattas som en anledning till varför regionerna och kommunerna i medlemsländerna har fått en större roll och inflytande i EU. Regeringen beskriver inom propositioner och SOU en önskan om att skapa regional tillväxt och motverka regionala obalanser inom Sverige för att bidra till en enhetlig regional sammanhållning inom EU. Detta skulle kunna uppfattas som en indirekt effekt av EU som då får en större möjlighet att påverka och besluta eftersom regeringarna i medlemsstaterna inte tilldelas lika starkt inflytande.

Under den första programperioden 1995-1999 läggs ett större fokus på regional tillväxt än vad som gjordes innan Sveriges medlemskap och den regionala nivån benämns som allt viktigare. EU:s regionalpolitik har i och med kommissionens inblandning lagt ned mer tid och kraft på den regionala nivån. I de svenska regionalpolitiska målen skriver regeringen att Sveriges regionalpolitik ska vara bättre anpassade till "Regionernas Europa", något som uppfattas av samtliga medlemsstater som ett eftersträvansvärt begrepp att leva upp till.¹¹² Detta tyder på att Sverige är villiga att förändra det nationella systemet till förmån av EU vilket är ytterligare än förklaring till Sveriges anpassning gentemot EU:s maktnivå.

Inom programperioden 2000-2006 hävdar regeringen¹¹³ att det finns goda skäl att genomföra en politik där den regionala nivån lyfts fram som en arena för samarbete mellan staten och kommuner, landsting, näringsliv och organisationer. Allt fler länder inom EU har under den här tiden börjat utveckla ett flernivåstyre inom det nationella systemet som en effekt av EU:s regionalpolitik. Regeringen¹¹⁴ argumenterar i SOU för att även Sverige bör implementera flernivåstyre på allvar vilket ytterligare är ett exempel på anpassning.

Inom den tredje perioden 2007-2013 finns det inte något specifikt mål som särskilt har anpassats till EU, utan samtliga mål har påverkats på grund av den maktförskjutning som pågår i Sverige. Det sker ett skifte från central till subnationell nivå vilket innebär att Sverige anpassar sitt system till EU:s, vilket indirekt därmed påverkar utformningen av Sveriges regionalpolitiska mål.

¹¹² SOU 2000:8.

¹¹³ Näringsutskottets betänkande. (2002).

¹¹⁴ SOU 2003:123.

Inom den nuvarande perioden 2014-2020 skriver regeringen¹¹⁵ i SOU hur de anser att en större anpassning av EU:s regelverk bör tas. EU ansåg tidigt att medlemsländerna skulle satsa på regional tillväxt, vilket även nämns som en viktig punkt inom Sveriges mål inom den första programperioden. Anpassningen mot EU har varit genomgående sedan dess och i den senaste programperioden resulterade det i att Sverige utvecklade åtta regionala strukturfondsprogram med syfte att stärka den regionala tillväxten. Kommissionen beskriver både i den senaste programperioden och i EU:s mål hur medlemsstaterna ska implementera EU:s mål till nationella mål. Detta upplevs därmed som en direkt effekt då uppmaningen kommer direkt från EU. Regeringen hävdar att det är viktigt att satsa på ett Sverige som håller ihop och på regioners långsiktigt hållbara tillväxt. Regeringen medger även att de regionala utvecklingsstrategiernas inriktning i Sverige har en stark koppling till målen i Europa 2020-strategin.¹¹⁶ Regeringen medger att en anpassning mot EU:s regionalpolitiska mål är i behov på grund av att få fortsatt stöd inom strukturfonderna och kommissionens ökande roll inom regionalpolitiken. Regeringen skriver till och med att Sveriges regionalpolitik ska följa EU:s mål och att det krävs ytterligare en anpassning gentemot EU:s system för att uppnå dessa, detta betyder således att Sveriges regionalpolitiska mål ska europeiseras.

6.3 I vilken omfattning kan regionalisering, europeisering och flernivåstyre förklara Sveriges anpassning gentemot EU:s regionalpolitik?

I en union som idag består av 28 medlemsstater där samtliga länder antas samarbeta och samtidigt utvecklas är det svårt för medlemsstaterna att inte anpassas efter EU:s riktlinjer. Ska medlemsstaterna ha en möjlighet att kunna samarbeta genom exempelvis olika projekt, krävs det att de inhemska systemen är uppbyggda på liknande sätt. Redan under den första programperioden är tanken enligt kommissionen, trots att EU-ländernas har en nationell regionalpolitik, att målen och utformningen ska uppfattas liknande. Under den andra programperioden börjar den nya regionalpolitiken i EU ta form, kommissionen får en ökad roll som beslutsfattare och menar på att samtliga medlemsstater ska utforma de regionalpolitiska målen på ett sätt som ska resultera i ökad tillväxt och utvecklat samarbete med medborgarna.¹¹⁷ Denna anpassning upptäcks inom de svenska regionalpolitiska målen då antagandet av regionala tillväxtavtal i stor utsträckning liknar EU:s regionalpolitik.

¹¹⁵ Prop. 2015/16:1.

¹¹⁶ Ibid.

¹¹⁷ EUR-Lex. (2005).

I och med utvidgningen 2004 tilldelades Sverige ett mindre strukturfondsstöd under den tredje programperioden då andra medlemsstater ansågs vara i större behov, i synnerhet de nya östeuropeiska länderna. Detta resulterade i att Sverige endast fick stöd inom ett begränsat antal mål och regeringen visar för första gången sitt missnöje gentemot EU och dess regionalpolitik.¹¹⁸ Det är under denna period en brist av anpassning uppmärksammas i materialet då regeringen anser att EU bör reformera sin regionalpolitik.¹¹⁹ Även Montin¹²⁰ uppmärksammar missnöje från kommunalt håll under den tredje perioden programperioden då det har förts fram kritik om att Sveriges kommuner och landsting (SKL) varit för passiva och inte upplevts som en kanal för påverkan vilket är ett av deras syften. För att förklara anledningen till anpassning/brist på anpassning inom Sveriges regionalpolitiska mål följer här en diskussion av forskare inom det teoretiska ramverket och huruvida dessa har påverkat den anpassning som har uppstått.

Regionalism

Olsson et.al¹²¹ nämnde hur vissa forskare ansåg att regionalisering var en effekt av europeisering. Detta kan mycket väl stämma då Sveriges nationella system enligt Tallberg et.al¹²² redan var europeiserat innan det skedde en regionalisering. Att det pågår en regionaliseringsprocess i Sverige just nu innebär således att Sveriges regionalpolitik har genomgått en europeisering. Ju större fokus Sverige lägger på att öka och utveckla regionernas roll, desto mer påverkade är de av EU:s regionalpolitik. Redan under den första programperioden uppmärksammas ett nytt fokus kring regional tillväxt inom Sveriges regionalpolitiska mål, vilket enligt Gren¹²³ kan tolkas som en anpassning.

Det utvecklas en regional försöksverksamhet i Sverige som effekt av regionaliseringsprocessen för att bättre anpassas till EU:s ”Regionernas Europa”. Syftet med denna var att stärka det regionala styret så att det bättre följde den utveckling av flernivåstyre som samtidigt skedde i många europeiska länder.¹²⁴ Under samtliga perioder fortsätter

¹¹⁸ Näringsutskottets betänkande. (2002).

¹¹⁹ Ibid

¹²⁰ Montin, Stig. (2010).

¹²¹ Olsson, Jan et.al (2003).

¹²² Tallberg Jonas et.al (2010).

¹²³ Gren, Jörgen. (2002).

¹²⁴ Regionkommittén. (2002). *Regionalt och lokalt styre i Europa. Sysselsättning, socialpolitik, miljö, transport och yrkesutbildning.*

intresset för den regionala nivån att växa. Enligt Gren¹²⁵ har regionalismen som växer fram bland EU:s medlemsländer förekommit på grund av bland annat den europeiska integrationen, den överstatliga regionalpolitikens inflytande, nationalstatens reducerande roll samt utvecklingen av regional självständig identitet. Utifrån Grens sätt att förstå regionalismens framväxt har det skett en anpassning då Sverige har lagt mer tid och energi på att utveckla regionernas roll. Att regionalismen har spridits bland EU:s medlemsstater är som Gren hävdar, på grund av den europeiska integrationen och regionalpolitikens överstatlig inflytande, vilket även är något som resultatet visar har påverkat Sveriges anpassning. Regionalismen är således en effekt som har uppstått av Sveriges behov att anpassas till EU.

Europeisering

Enligt Olsen¹²⁶ innebar europeisering EU:s påverkan på det nationella systemet, att en anpassning av nationella, regionala och lokala system har utvecklats av hänsyn till EU. Fördelningen mellan makt och ansvarsområdena mellan olika nivåer inom Sveriges regionalpolitik har förändrats i och med EU-inträdet 1995. Att en maktförskjutning har uppstått mellan de olika nivåerna innebär således även att Sveriges regionalpolitiska mål har påverkats och skiftat fokus. Han menar att denna maktförskjutning som har utvecklats bland medlemsstaterna kan uppfattas som exempel på anpassning till EU:s regionalpolitik, en tolkning som är liknande med det Didi diskuterar. Att EU har haft en påverkan på Sveriges nationella system är därmed tydlig, även att Sverige har genomgått en så kallad europeiseringsprocess i och med den förändring som uppstått över tid inom nationella politikens beslutsnivåer. Förklaringarna till europeiseringsprocess hänger ihop med regionaliseringsprocessen. Sveriges nationella system har påverkats av EU, vilket bland annat syns i och med den pågående regionaliseringsprocessen samt att den nationella makten förlorar kontroll till den regionala nivån. Sveriges system har anpassats till hänsyn av EU som beskriver vikten av regionernas betydelse och att dessa numera ska tilldelas en större makt för att minska de betydande ekonomiska och sociala skillnaderna som existerar mellan dem.¹²⁷ Skulle Sverige välja att inte följa det som EU uppmanar hade troligtvis Sveriges fortsatta stöd ur strukturfonderna påverkats.

¹²⁵ Gren, Jörgen. (2002).

¹²⁶ Olsen, P Johan. (2002).

¹²⁷ Europeiska kommissionen (2015).

Flernivåstyre

Montin¹²⁸ förklarar flernivåstyrets framväxt genom att hänvisa till de projektmedel som finns att söka med förklaringen att implementering av flernivåstyre bidrar till att medlemsstater får tillgång till stöd inom fler områden. Det finns troligtvis ett flertal anledningar till varför Sverige vill anpassa sina regionalpolitiska mål till EU:s och ett exempel kan mycket väl vara att de inte vill förlora storleken och tillgången av strukturfonder som de erhåller idag. En maktförskjutning av Sveriges system gentemot EU:s anser Montin vara en metod för att behålla tillgången till strukturfondsstödet, vilket därmed även är en anpassning.

Enligt Didi¹²⁹ kan flernivåstyre förklaras utifrån tre kriterier. Hon beskriver att det bland annat sker en maktförskjutning från central till subnationell nivå, de regionala deltagarna ges större beslutsmandat för att påverka politikens utformning samt att statens roll i beslutsprocessen genomgår en transformation. Den anpassning som har uppkommit mellan Sveriges och EU:s regionalpolitiska mål kan utifrån Didi's tre nämnda kriterier till flernivåstyrning förklaras. Det har skett en maktförskjutning, de regionala aktörerna har tilldelats en större roll och statens roll har förändras i Sverige. Varför en anpassning har uppstått från Sveriges till EU:s regionalpolitiska mål är enligt Montin för att erhålla mer stöd inom fler områden. Detta kan mycket väl vara en av anledningarna då Sverige har tappat i stöd i och med östutvidgningen 2004. Inom Sveriges regionalpolitiska mål nämner regeringen att flernivåstyrning är mer relevant att implementera inom Sveriges nationella system och flernivåstyre uppfattas därför som en anpassning gentemot EU.¹³⁰

6.4 Analysschema

I analyschemat används teorierna och materialet för att underlätta analysen av de anpassningar som har tillkommit inom Sveriges regionalpolitiska mål av hänsyn till EU:s regionalpolitiska mål. Då det är de regionalpolitiska målen som undersöks inom både Sverige och EU är det anpassningar inom dessa som hänvisas till i analyschemat. För att upptäcka om anpassning har uppstått jämförs både EU och Sveriges regionalpolitiska mål, hur målen har anpassats efter EU:s regionalpolitiska mål utifrån teorierna samt om det har skett en anpassning eller brist på anpassningen under varje programperiod.

¹²⁸ Montin, Stig. (2010).

¹²⁹ Didi, Maria. (2010).

¹³⁰ Näringsutskottets betänkande. (2002).

Period /År	EU:s mål	Regionalisering (Gren)	Flernivåstyre (Didi)	Europeisering (Tallberg, Olsen)	Sveriges mål	Anpassning/ brist på anpassning
1995-1999	Skapa tillväxt och nya arbetstillfällen. Ge stöd till regioner som ligger efter ekonomiskt. ”Alla regioner bör ha en strategi som ska resultera i en ökad tillväxt”.	Regionalförsöks verksamhet i Skåne, Gotland, Kalmar och Västra Götaland. Ökat fokus på regional tillväxt (1998).	Syftet med den regionala försöksverksamheten- stärka det regionala styret så att det bättre följer den utveckling av flernivåstyre som sker i många europeiska länder.	Sveriges regionalpolitik är samordnad med den europeiska sedan medlemskapet. EG:s gemensamma regional- och strukturpolitik är det viktigaste instrumentet för att minska regionala obalanser.	Minska sociala och ekonomiska skillnader. Satsar på glesbygdsområden. ”Norrlandspolitik”.	Ett ökat fokus på regional nivå och tillväxt. Regional försöksverksamhet- bättre anpassade till ”Regionernas Europa”. Regionalt perspektiv på tillväxtpolitik inrättas.
2000-2006	Främja utveckling och strukturell anpassning i områden som släpar efter. Stödja ekonomisk och social omställning i områden med strukturella problem. Stödja anpassning och modernisering av politiken och system.	Sverige försöker motarbeta regionala obalanser, något som anses relevant av EU.	Utformningen av målen, utformas i en process mellan ett stort antal aktörer på lokal, regional och nationell nivå.	Regionalpolitiken genomgår successivt en breddning, både geografiskt och innehållsmässigt. Drygt hälften av Sveriges kommuner och ¾ av landstingen bedriver internationellt arbete med fokus på EU. 60 % av Sveriges ärenden som behandlas i kommunernas och landstingens fullmäktigesammansömanträden påverkas av medlemskapet i EU. Interregionala samarbeten.	Ekonomisk och social sammanhållning inom Sveriges regioner.	En allmän missnöjdhet i Sverige kring EU:s regionalpolitik uppmärksammas. Medlemsstaterna själva bör ansvara för sina regioner. EU:s regionalpolitik behöver reformeras. Medlemsländerna behöver utveckla en strategi som bäst lämpar sig för att nå de uppsatta målen EU har bestämt. Sverige har implementerat flernivåstyrning i och med EU-medlemskapet. ”Regionernas Europa” eftersträvansvärt begrepp som Sverige försöker leva upp till, nämns även i SOU med syfte

						att utveckla unionen
2007-2013	<p>Mål 1: Stimulera tillväxt och sysselsättning i de minst utvecklade regionerna.</p> <p>Mål 2: Regional konkurrenskraft och sysselsättning. Stärka såväl regionernas konkurrenskraft och attraktion som sysselsättning.</p> <p>Mål 3: Europeiskt territoriellt samarbete: stärka samarbetet på gränsöverskridande, transnationell och interregional nivå.</p> <p>Medlemsstaterna ska utgå från mål som inrättats inom ramen för EU:s Lissabonstrategi</p>	Förslag från Ansvarskommittén att Sveriges landsting omorganiseras till 6-9 regionkommuner.	Maktförskjutning från central till subnationell nivå.	De europeiska riktlinjerna bidra till att skapa en tydligare koppling mellan strukturfondsinsatserna och de mål som inrättats inom ramen för EU:s Lissabonstrategi. Nationalstaternas inflytande minskar.	Forskning och utveckling (storstadsregioner). 75 % sysselsatta (20-64 år).	Maktförskjutning från central till subnationell nivå innebär att Sverige har anpassat sitt system till EU:s, och därmed påverkas även de regionalpolitiska frågorna.
2014-2020	<p>75 % sysselsatta (20-64 år).</p> <p>Minska utsläpp av växthusgaser. Andelen elever utan gymnasiebetyg under 10 %.</p> <p>Människor som riskerar fattigdom och social utestängning ska minska med 20 miljoner.</p>	Regionala utvecklingsstrategiernas inriktning har en stark koppling till målen i Europa 2020-strategin.	Samarbeten inom regionalpolitiken ska främjas så att europeiska, nationella och regionala satsningar kompletterar varandra vilket ska resultera i att man gemensamt når målen inom Europa 2020-strategin.	Sverige ett av de länder som presterar bäst och har nästan 100 % måluppfyllelse gentemot EU:s mål (indirekt effekt). ”Ytterligare steg behöver tas i en anpassning av regelverket”.	Forskning och innovation, informations och kommunikationsteknik, stärkt konkurrenskraft för små och medelstora företag samt utveckling mot en koldioxidnsål ekonomi.	Insatsområden som fastställs blir styrande för den regionalpolitiska verksamheten i Sverige. Syns extra tydligt i sista perioden. Regeringen anser att fler steg behöver tas i en anpassning av regelverket. Sverige har utvecklat åtta regionala strukturfondsprogram som satsar på regional tillväxt. Medlemsstaterna ska implementera EU:s mål till nationella.

7. Slutsats

Ambitionen med uppsatsen var att besvara frågeställningarna kring vilken omfattning Sverige har anpassats till EU:s regionalpolitik, inom vilka regionalpolitiska mål denna anpassning har varit som tydligast samt i vilken omfattning regionalisering, europeisering och flernivåstyrelse kan förklara Sveriges anpassning gentemot EU:s regionalpolitik. Genom att utföra en fallstudie på Sveriges regionalpolitik och i synnerhet de regionalpolitiska målen var syftet således att visa i vilken grad de svenska målen har påverkats och anpassats över tid genom medlemskapet i EU. Studiens resultat visar att Sveriges regionalpolitiska mål har anpassats till EU:s mål i hög grad.

I samband med kommissionens ökande beslutsmakt under de två första programperioderna minskade Sveriges direkta påverkan inom den nationella regionalpolitiken och tydligast är det under den senaste programperioden 2014-2020. Eftersom EU vill ha en samordnad union vill de troligtvis att processer, politik, lagar och riktlinjer är så närliggande som möjligt inom samtliga medlemsländer. Att det har skett en europeisering av de svenska regionalpolitiska målen presenterades i analysen samt inom vilka områden anpassningen var tydligast. I analysen framkom det att de tydligaste områdena som har påverkats och europeiserats är de med fokus på regional tillväxt. Det är fortfarande glesområden som tilldelas det största stödet i Sverige även om stödet idag, dock är syftet idag snarare att öka konkurrenskraft och regional tillväxt. Även sättet som regionalpolitiken bestäms och bedrivs på har ändrats märkvärdigt sedan Sverige valde att gå med i EU.

Enligt Didi¹³¹ har Sveriges regionalpolitik sedan inträdet i EU varit samordnad med den europeiska regionalpolitiken, något som Wolfbrandt¹³² spekulerade skulle inträffa innan medlemskapet. Trots att de svenska regionalpolitiska målen inte var fullt europeiserade under de två första programperioderna enligt analysen så utgjorde de prioriteringar som fastställdes på den europeiska nivån ramen för de regionalpolitiska insatserna i Sverige. I och med EU-inträdet blev de insatsområden som beslutas inom gemenskapens strategiska riktlinjer styrande för den regionalpolitiska verksamheten i Sverige. Sverige som tidigare karaktäriserats som en stat där politik bedrevs centralt, upplevs idag snarare som en europeisk motsvarighet där både en centralisering och decentralisering av beslutsfattandet uppstått.

¹³¹ Didi, Maria. (2010)

¹³² Wolfbrandt, Marianne. (1993).

Huruvida EU idag består av ”Regionernas Europa” nämns inte i propositioner eller SOU men med tanke på att det var eftertraktat bland medlemsstaterna att genomgå en regionalisering kan EU mycket väl närma sig ett Europa bestående av regioner.

Uppsatsen utgick från hypotesen att Sveriges regionalpolitik har anpassats gentemot EU:s och genom studiens resultat och analys accepteras hypotesen.

Svårigheter och vidare forskning:

Det som upplevts problematiskt i utförandet av uppsatsen var att dels hitta propositioner och dokument som beskriver hur regionalpolitiken har sett ut under samtliga programperioder, men även hur dessa skulle tolkas. I ett flertal material var det svårt att faktiskt förstå vilka som var målen inom vissa programperioder. Då det inte fanns så mycket material som beskriver EU:s och Sveriges regionalpolitiska mål inom samtliga programperioder har uppsatsens analys begränsats något och så även frågeställningarna. Det skulle underlättat om det fanns ytterligare mer information kring EU:s mål då dessa var väldigt svåra att upptäcka, exempelvis fanns det nästan ingen dokumentation från EU:s sida under specifikt den första programperioden vilket var lite problematiskt för studien.

Förslag på vidare forskning för att undersöka regionalpolitikens effekter skulle kunna vara att undersöka huruvida målen inom respektive medlemsstat har blivit uppfyllda, hur medlemsstaten har gått tillväga samt om det uppstått några problem med implementeringen. Ett förslag skulle exempelvis vara att antingen jämföra två länder göra en fallstudie. Ett annat alternativ på vidare forskning inom regionalpolitiken är att analysera i vilken mån kommunerna och regionernas roll har påverkats i och med den flernivåstruktur som vuxit fram och i sådana fall jämföra ett begränsat antal kommuner/regioner gentemot varandra. På grund av kommunernas ökande roll vore det intressant att undersöka vilka arbetsuppgifter som har tillkommit eller försvunnit och huruvida detta har resulterat i någon form av konvergens (europeisering) bland Europas kommuner.

8. Referenslista

- Aalbu, H, Hallin, G & Mariussen, Å. (1999). *When policy regimes meet: Structural funds in the Nordic countries 1994-99*. Stockholm: Nordregio.
- Andersson, Frida, Ek, Richard & Molina, Irene. (2008). *Regionalpolitikens geografi. Regional tillväxt i teori och praktik*. Malmö: Studentlitteratur.
- Bache, Ian. (2008) *Europeanization and multilevel governance*. Rowman & Littlefield publishers, Inc.
- Benz, Arthur & Eberlein, Burkard. (1999). The Europeanization of regional policies: patterns of multi-level governance. *Journal of European Public Policy*, 6(2): 329-348. DOI: 10.1080/135017699343748
- Benz, Arthur. (2000). ”Two types of multi-level governance: Intergovernmental relations in German and EU regional policy”. *Regional & Federal Studies*, 10(3): 21-44. DOI: 10.1080/13597560008421130
- Bergström, Göran & Boréus, Kristina. (2012). *Textens mening och makt*. Lund: Studentlitteratur.
- Cappelen, A, Castellacci, F, Fagerberg, J, Verspagen, B. (2003). ”The impact of EU Regional Support on Growth and Convergence in the European Union”. *JCMS* 41(4): 621-44.
- Denk, Thomas. (2012). *Komparativa analysmetoder*. Lund: Studentlitteratur.
- Didi, Maria. (2010) ”Partnerskapsprincipens tillämpning i en svensk kontext. Mot flernivåstyrelse inom ramen för den europeiska regionalpolitiken i Sverige?” i, *Flernivåstyrning, framgångsfaktor för kommuner, regioner och staten*. Hässleholm: Utgiven av Region Skåne, Västra Götalandsregionen.
- Engelbrektsson, Magnus. (2011). ”Ursäkta, var ligger Regionernas Europa?” i, *I Europamissionens tjänst*. Göteborgs Universitet Centrum för Europaforskning, nr 25.
- Esaiasson, P, Gilljam M, Oscarsson H, Wängnerud L. (2012). *Metodpraktikan: konsten att studera samhälle, individ och marknad*. Stockholm: Norstedts juridik.
- Europeiska kommissionen. (2015). *Europa 2020-målen*. Hämtad 2016-12-06. http://ec.europa.eu/europe2020/europe-2020-in-a-nutshell/targets/index_sv.htm
- Europeiska kommissionen. (2016). *EU:s främsta investeringspolitik*. Hämtad 2016-11-03 http://ec.europa.eu/regional_policy/sv/policy/what/investment-policy/
- Europeiska kommissionen. (2007). *Growing Regions, growing Europe*. Forth report on economic and social cohesion. Luxemburg: Office for Official Publication of the European Communities.

- Europeiska kommissionen. (2016). *Interregionalt samarbete*. Hämtad: 2016-12-23. http://ec.europa.eu/regional_policy/sv/policy/what/glossary/i/interregional-cooperation
- Europeiska kommissionen. (2015). *Programplanering och genomförande*. Hämtad 2016-11-08. http://ec.europa.eu/regional_policy/sv/policy/how/stages-step-by-step/
- Europeiska unionen. (2007). *Sammanhållningspolitiken 2007-2013. Kommentarer och officiella texter*. Luxemburg: Europeiska gemenskapernas byrå för officiella publikationer.
- EU-upplysningen. (2016). *Regionalpolitik i EU*. Hämtad: 2016-12-29. <http://www.eu-upplysningen.se/Om-EU/Vad-EU-gor/EUs-regionalpolitik/>
- Europeiska kommissionen. (2014). *Tio frågor och svar om sammanhållningspolitiken- EU regionalpolitik*. Hämtad 2016-11-11. http://ec.europa.eu/regional_policy/sv/faq/#1
- Fernández, Christian. (2000). *Regionalisering och regionalism: idé, ideologi och politisk verklighet*. Lunds universitet: Statsvetenskapliga institutionen.
- Gren, Jörgen. (2002). *Den perfekta regionen?* Lund: Studentlitteratur.
- Grundel, Ida. (2014). *Jakten på den attraktiva regionen. En studie om samtida regionaliseringsprocesser*. Karlstad Universitet
- Hooghe, Liesbet & Keating, Michael. (1994). ”The politics of European union regional policy”. *Journal of European Public Policy*
- Jerneck, Magnus. (2003). ”Regional lobbying och flernivåstyrning”, i Region Skåne och Västra Götalandsregionen (Red.). *Regionernas Europa. Belysning av den aktuella regiondebatten i Europa*.
- Johannesson, Christina. (2005). ”EU:s inflytande över lagstiftning I Sveriges riksdag”. *Statsvetenskaplig tidsskrift*. 107(1).
- Johansson, Jörgen. (2000). ”Regionalisation in Sweden”, i Gidlund, Janerik & Jerneck, Magnus. *Local and Regional Governance in Europe: Evidence from Nordic Regions*.
- Loewendahl-Ertugal, Ebru. (2005). ”Europeanisation of Regional Policy and Regional Governance: The Case of Turkey”. *European Political Economy Review*. 3(1): 18-53.
- Montin, Stig. (2010) ”Kommunerna och flernivåstyrningen i EU” i, *Flernivåstyrning, framgångsfaktor för kommuner, regioner och staten*. Hässleholm: Utgiven av Region Skåne, Västra Götalandsregionen.
- Motion 1994/95: A448. *Regionalpolitiken*. Tillgänglig: https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/motion/regionalpolitiken_GI02A448
- Näringsutskottets betänkande. 2002/03: NU2. Utgiftsområde 19, Regional utjämning och utveckling. Tillgänglig: https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/arende/betankande/utgiftsomrade-19-regional-utjamning-och-utveckling_GQ01NU2

Näringsutskottets betänkande. 2007/08: NU2. Utgiftsområde 19 Regional utveckling. Tillgänglig: https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/arende/betankande/utgiftsomrade-19-regional-utveckling_GV01NU2

Olofsson, Anna, Åberg, Ulrika. (2003). *Reasons behind a European cohesion policy. En bakgrund och sammanfattning av EU:s regionalpolitik*. Europaforum norra Sverige.

Olsen, P Johan. (2002). "The Many Faces of Europeanization". *JCMS*. 40(5): 921-52.

Olsson, Jan & Åström, Joachim. (2003). "Why Regionalism in Sweden?". *Regional & Federal Studies*, 13(3): 66-89. DOI: 10.1080/13597560308559435.

Prop. 2013/14:1. *Budgetpropositionen för 2014. Förslag till statens budget för 2014, finansplan och skattefrågor*. Tillgänglig: <http://www.regeringen.se/rattsdokument/proposition/2013/09/prop.-2013141/>

Prop. 2001/02:4. *En politik för tillväxt och livskraft i hela landet*. Tillgänglig: <https://data.riksdagen.se/fil/F4D69882-C5A3-4D50-A22B-D8FC97A9C895>

Prop. 2015/16:1. *Regional tillväxt*. Sveriges riksdag. Tillgänglig: https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/proposition/budgetproposition-2016-utgiftsomrade-19-regional_H3031d21

Prop. 1997/98:62. *Regional tillväxt- för arbete och välfärd*. Tillgänglig: https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/proposition/regional-tillvaxt---for-arbete-och-valfard_GL0362

Regionkommittén. *Regionalt och lokalt styre i Europa. Sysselsättning, socialpolitik, miljö, transport och yrkesutbildning*. (2002). Luxemburg: Byrån för Europeiska gemenskapernas officiella publikationer.

Rönblom, Malin. (2008). *Var tog politiken vägen? Om regionalpolitik, jämställdhet och statens förändrade former*. Umeå: Tidskrift för genusvetenskap, nr1.

SOU 2000:36 <http://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/statens-offentliga-utredningar/sou-2000-36- GOB336/html>

SOU 2003:123. *Utvecklingskraft för hållbar välfärd*. Finansdepartementet. Tillgänglig: <http://www.regeringen.se/rattsdokument/statens-offentliga-utredningar/2003/12/sou-2003123/>

Stegmann, McCallion, Malin. (2014) *Regionalism in Sweden*. Karlstad University

Tallberg, Jonas. (2016) *EU:s politiska system*. Upplaga 6:1. Lund: Studentlitteratur

Tillväxtanalys (2012:18). "Från aktiv lokaliseringpolitik till regional politik". Östersund: Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser.

Wolfbrandt, Marianne. (1993). *EG:s regionalpolitik och dess effekter för Sverige*. Sveriges Riksbank.